

FOCH D' ENCENALLS

Comedia en tres actes y en prosa

original de

Joseph Martí y Folguera

Estrenada ab brillant éxit en lo TEATRO CATALÁ, instalat en lo de
ROMEA la nit del 9 de Novembre de 1886.

SEGONA EDICIÓ

Preu: 2 pessetas

17

BARCELONA

BIBLIOTECA DE «L' ATLÁNTIDA»

Dr. Dou, 14, baixos.

1898

FOUR 2 ENCEMALS

FOCH D' ENGENALLS

FOON O BICENNALES

FOCH D' ENCENALLS

Comedia en tres actes y en prosa

original de

Joseph Martí y Folguera

Estrenada ab brillant éxit en lo TEATRO CATALÁ, instalat en lo de
ROMEA la nit del 9 de Novembre de 1886

©
=====

SEGONA EDICIÓ

=====

©

BARCELONA

Imprempta de F. Badia, Dr. Dou, 14

1898

Ningú podrà traduhir, representar, ni reimprimir aquesta comedia, sense permís del autor.

Lo director de la galería intitolada: PROPIEDADES DE OBRAS DRAMÁTICAS Y ZARZUELAS, don Ramiro Monfort y Arxer, qual despatx se trova en lo carrer de Basea, número 8, pis segón, es l'únic encargat d'aquesta obra, y ab ell deurán enténdrers' tots los teatros y societats que vulgan representarla.

Quedan reservats tots los drets.

Al eminent publicista

Sr. D. Valenti Almirall

Son admirador y amich,

Josephi Marti y Folguera

REPARTIMENT

PERSONATJES

ACTORS

MARIA.	D. ^a Mercé Abella
EMILIA	» Carme Parreño
CAMBRERA	» Concepció Palá
ÉNRIKH	D. Hermenegildo Goula
ALBERT	» Frederich Fuentes
TOMÁS.	» Joan Molas

Epoca actual

Dreta y esquerra: las del actor

Acte primer

Sala elegantment amoblada en un pis d' una casa de Barcelona. Portas laterals que comunican ab las habitacions interiors. Porta al fondo per ahont se veu una antessala. Una taula rodona al mitj; butacas al voltant.

ESCENA PRIMERA

EMILIA, ENRICH, una CAMBRERA, ENRICH *está sentat en una butaca, llegint periodichs.* EMILIA *y la CAMBRERA, dretas, enrahonant.*

EMILIA ¿Ja está tot llest?

CAMBRERA Tot, senyoreta.

EMILIA ¿L' hi ha arreglat lo quarto que dona al darrera del meu?

CAMBRERA Aquell. Senyalant á una de las portas laterals.

EMILIA Es que sentiria molt que tot no estés á punt, perque la meva amiga es persona de gust delicat, l' estimo com á germana, y desitjo que aquí hi estigui com á casa seva.

CAMBRERA S' ha fet lo que vosté va manar, senyoreta.

EMILIA Si per cas ja entraré á donar una ullada pe 'l quarto avans de que la María arriui. Encara tinch temps; no arribará fins al tren de la vetlla.

CAMBRERA Me sembla que no hi trobará res á faltar.

EMILIA Sí, ja sé que vosté ho sab arreglar bé quan vol; pero devegadas es un poch distreta.

CAMBRERA ¡Ah! no ho cregui.

EMILIA Está bé; ja pot retirarse.

CAMBRERA Me 'n vaig á acabar de aperiari la roba blanca. S' en vá per la porta del fondo.

ESCENA II

EMILIA, ENRICH

ENRICH Deixant los periódichs demunt de la taula y aixecantse
¿Donchs definitivament avuy arriba?

EMILIA Ja ho has sentit.

ENRICH ¿Has rebut un' altra carta?

EMILIA No més que la que tú ja coneixes. En ella
'm diu que arribará al día quinze al tren
de la vetlla; avuy ne tením quinze...

ENRICH Comprench. Y digas, suposo que será cosa
d' anarla á rébre.

EMILIA Me sembla que aixó ja ni sisquera ho hau-
rías hagut de preguntar. Jo al menos, aniré
á rébrela; ara tú fés lo que vulguis.

ENRICH Naturalment que hauré d' anarhi també;
sino, ¿qué diría?...

EMILIA Es á dir, ¿que 't determinas á que hi aném
junts?

ENRICH Si no manas lo contrari...

EMILIA ¡Fa tant temps que no havém sortit junts!
si algún conegut nos veu ho trobará ben
estrany; perque, conféssaho, ja n' has per-
dut la costum d' anar ab mí.

ENRICH Sembla que tinguis empenyo en martirit-
zarme.

EMILIA No dich més que la veritat.

ENRICH Sí, pero las tevas paraulas son agressivas.

EMILIA Y per aixó evitas l' ocasió de que jo 't
parli, no estante may ab mí.

- ENRICH No ho faig, pero ho hauria de fer.
- EMILIA ¿Qué no ho fas? ¿que t' estás ab mí? Si quasi ja deus haver olvidat las meas faccions. Passo molts y molts días sense veuret, y si no fos més que 'ls días ..
- ENRICH Vosaltres, las donas, no comprenéu que 'ls homes poguém estar ocupats en negocis.
- EMILIA ¡Pero tan ocupats! Y digas, ¿los negocis t' obligan á anar á menjar al restaurant? per que no negarás tampoch que molts días tinch de menjar sola.
- ENRICH Tens la manía d'exagerar.
- EMILIA En fí, ja sé que no 'n treuré res. Al principi 't predicava, però en vista de que era inútilment vaig decidir deixarho corre. Fes lo que vulguis.
- ENRICH Me sembla que l' home no ha de demanar permís á la dona per las sevas accions.
- EMILIA Y la dona al home sí, ¿no es veritat?
- ENRICH La dona al home, sí.
- EMILIA Es una lley que os haveu fet vosaltres, pero que per aixó no demostreu que sigui bona.
- ENRICH Es una lley reconeguda per tothom. Però á pesar d' ella ¿te pots queixar de mi? ¿te demano compte de lo que fas? ¿no 't deixo en llibertat complerta?
- EMILIA Una mica massa. Ja' tens rahó; no 't preocupas de lo que faig ó puga deixar de fer; com que ni sisquera penças ab mi...
- ENRICH Ja tornas á empenyarte en mortificarme. La sort...
- EMILIA La sort que á tu tant se te 'n dona. Per l' una orella t' entra y per l'altra 't surt. Mentres puguis fer lo que 't dongui la gana, canta, canta...
- ENRICH ¡Quíns dos caràcters més diferents los nostres!
- EMILIA No podém parlar que no disputém.

- ENRICH No sé com no varem adonárnosen avans de casarnos.
- EMILIA Aixó es lo que penso jo; pero ja no hi som á temps.
- ENRICH Be, prou; no acabariám may. Parlém seriament y concretém. ¿Queda decidit que anirém junts á la estació á rebre á la teva amiga?
- EMILIA Jo, ja t' he dit, hi aniré: ¡si tu vols acompanyarmhi!
- ENRICH T' hi acompanyaré.
- EMILIA T' agrahiré l sacrifici.
- ENRICH ¿Ja hi tornas?
- EMILIA No hi torno, es que dich sencillament lo que penso.
- ENRICH Queda, donchs, sentat que hi anirém junts.
- EMILIA ¡Ah! y t' adverteixo que no hi anirás per ganas de venir ab mi, sino perque com nos presentarem devant d' una persona estranya, tens pór que aqueixa persona pensi mal de tu, y si no anessim junts á rébre-la, se sorprendria molt y 't criticaria.
- ENRICH ¡Ala! ¡ala! ves dihent.
- EMILIA Lo que tu vols es aparentar be devant dels altres y fer mal quan no mes puch jutjar-te jo.
- ENRICH ¡Emilia! ¡Emilia!
- EMILIA ¿No es tal com dich?
- ENRICH Te repeteixo que no tinch de donarte compte de las meas accions.
- EMILIA Ni t' endemano; no faig més que anar exposant fets.
- ENRICH Que tu engrandeixas ó empetteixas á mida del teu gust.
- EMILIA Pero t' adverteixo que mentres la María estigui á casa; no cal que fassis veure que m' estimas; no vull comedias. Tráctam ab la mateixa fredor que 'm tractas sempre.

- ENRICH Tu 'n dius fredor de la conducta que observan quasi tots los marits ab las sevas mullers.
- EMILIA Será que quasi tots los marits son dolents.
- ENRICH ¡Per mor de Deu!
- EMILIA Y sino mes me tractesis ab fredor, encara ho passaría; pero, no, no estás content, no t acostas en tot lo día á casa, moltas nits las passas á fora, me donas lloch á pensar mal de tu, me fas pendre mil disgustos, permets que jo vagi sola á tot arreu, fas lo calavera.
- ENRICH Tot aixó m ho has dit cent mil vegadas y per lo tant ja ho sé de memoria.
- EMILIA Es que may ne tinch prou, y quant no t' ho dich á tu ho estich pensant sempre.
- ENRICH Pénsaho tant com vulguis, pero no m' ho diguis.
- EMILIA Mitj plorosa. ¡Sí, sí, ja ho sé que tant te fa que jo sufreixi!
- ENRICH Al contrari, si jo voldria que estessis sempre contenta.
- EMILIA Ab carinyo. Escolta, Enrich ¿per qué no has de ser un altre? ¡viuriam tan be! ¿Te 'n recordas d anys enrera? al principi de casats.
- ENRICH ¿Al principi?
- EMILIA Sí, molt al principi, porque la qüestió es que va durar poch la teva bona vida; tres ó quatre mesos.
- ENRICH Y be, ¿qué vols dir?
- EMILIA Durant aquells tres ó quatre mesos també va venir la meva amiga María á passar una temporadeta entre nosaltres, pero llavors va venir ab lo seu marit; encara no era viuda.
- ENRICH Sí, ja me 'n recordo.

- EMILIA ¡De quàn diferent manera vam anar á rébrels, de lo que hi anirém ara!
- ENRICH De la mateixa manera.
- EMILIA Aixó si que no, y tú ja ho sabs tan bé com jo; no vulgas fingir tan cínicament. Llaboras hi anavam realment enamorats; jo estava be ab tú y tú estavas be ab mi; no te 'n cansavas com ara.
- ENRICH ¿Y qui t' ha dit que me 'n canso?
- EMILIA Tú mateix ab la teva conducta. Si ara no ho pots dissimular; ja 't fons d' estar ab mí, y aixó que no hem fet més que disputar, que si haguessim estat ben avinguts t' haurías fos mes aviat.
- ENRICH Be, no vull contestarte lo mateix, porque tú 'm replicarías y jo no 'm podria quedar sense respondret altra vegada, y fora la cansó de may acabar.
- EMILIA ¡Si no 't feya cárrechs! ¡si solament evocava recorts!..
- ENRICH Será precís anar á encarregar un cotxe particular pera fer lo viatge á la estació.
- EMILIA Es clar.
- ENRICH Dirigintse cap á una de las portas laterals que se suposa ser un balcó. Y avuy es absolutament necessari 'l cotxe; fa molt mal temps.
- EMILIA ¡Un ventot de pluja!
- ENRICH Un vent humit que ataca 'ls nervis.
- EMILIA Me sembla que plourá aviat.
- ENRICH Vaig, donchs, á encarregar lo cotxe. Se dirigeix cap á la porta del fondo, pero de repent se sent una veu á fora y Enrich se deté.
- VEU Diguilshi que ja es aquí la forastera.
- EMILIA ¡Aqueixa veu!..
- ENRICH Sembla la d' ella.
- EMILIA Sí, sí.

ESCENA III

Los maleixos; MARIA pe 'l fondo. Derrera d' ella vé un home que porta un mundo, y la CAMBRERA una maleta.

- MARIA   ¡Emilia! ¡Enrich!
- EMILIA   Abrassantse.   ¡María!
- ENRICH   Estrenyentse la má.   ¡Senyora!
- EMILIA   ¡Quina sorpresa tan agradable!
- MARIA   ¡Ja ho veus! ¡ja ho veus!   Mentrestant l' home y la Cambreira haurán entrat per una de las portas laterals. y, després d' un moment, haurán tornat á sortir, ell sense 'l mundo y ella sense la maleta.
- EMILIA   Enrich, arregla 'l compte ab aqueix home.
- MARIA   Dirigintse al home y trayent un porta-monedas.   ¡Ah! té rahó.
- ENRICH   Interposantshi y emportantse l' home cap al fondo.   Deixi estar.   Enrahona un moment ab l' home ab veu baixa y li dona alguna moneda.
- MARIA   ¡Quinas ganas tenia de veuret!
- EMILIA   ¡Y jo, María, y jo!
- HOME   Estiguin bons.   L' home saluda y se 'n va.
- EMILIA   Adeu siáu.
- CAMBRERA   ¿Mana alguna cosa, senyoreta?
- EMILIA   No, ja 's pot retirar, ja l' avisaré.   ¡Ah! escolti; digui á la cuynera que arregli 'l dinar.
- CAMBRERA   Está bé.   Se 'n va por la porta del fondo.

ESCENA IV.

EMILIA, MARIA, ENRICH

- EMILIA   Donchs dígam, dígam, ¿cóm ha estat aixó? nosaltres no 't esperavam en aqueix tren, confiats en lo que 'm deyas en la teva darrera carta.

- ENRICH Estavam disposats á anar á rébre-la al tren de la vetlla. Ara mateix jo sortia per encarregar lo cotxe.
- MARIA Es cert, jo 'm pensava venir avuy, pero més tart. No obstant me 'n alegro d' haver vingut avans. Aixís he tingut lo gust de véurels més aviat.
- ENRICH Lo gust ha sigut nostre.
- EMILIA Es clar; pero digas, digas, ¿cóm ha estat que has mudat de pensament?
- MARIA Molt senzill. La familia ab qui jo devia venir no ha pogut marxar perque ls ha caygut un nen malalt, y en cambi en lo tren del dematí sortia una senyora amiga méva y he aprofitat la ocasió de venir acompanyada. Al mateix temps os he estalviat la molestia de fervos anar á la estació á rébrem.
- ENRICH Aixó may.
- EMILIA ¿Vols callar?
- MARIA De totas maneras ara ja soch aquí y no me 'n arrepen-teixo, perque ¡tenía tantas ganas de véureu s!
- EMILIA ¡Quánt de temps havém estat separadas!
- MARIA Prop de quatre anys. La darrera vegada vareu anar vosaltres á Madrid á passar uns quants días.
- ENRICH És cert.
- EMILIA Desde llavors no 'ns hem mogut més de Barcelona; jo al menos.
- MARIA ¿Y vosté?
- ENRICH Sí, alguna vegada.
- EMILIA Bastantas vegadas. Aqueix va á París de quan en quan.
- MARIA ¿Sense tú?
- EMILIA Sense mi.
- MARIA Mal fet.
- ENRICH Ja veurá, quan un hi va per negocis.

- MARIA Mal fet; lo meu marit, que Deu lo tinga al cel, no sortia may sense que jo l'acompanyés.
- EMILIA ¡Oh! es que 'l teu... era un altre marit.
- MARIA Cregas que la seva mort me ha deixat un buyt, que ningú l'omplirà may més.
- EMILIA ¡Pobre Eduardo!
- ENRICH María, no hi ha més remey que la resignació.
- EMILIA Lo teu marit era massa bo pera estar en aquest mon.
- MARIA Es vritat. ¡Ja veus cuántas cosas han passat pera mi durant lo temps que no 'ns havíam vist! vosaltres heu sigut més afortunats que jo!
- EMILIA ¿Més afortunats?
- ENRICH La María te rahó.
- MARIA No obstant, sembla que tú... ¡Ah, ja sé! L'única pena que teniu vosaltres es no poder ser pares.
- EMILIA Sí, es una pena.
- MARIA Segons com se mira. Jo he tingut tres fills y tots tres se m'han mort quan comensavan á fer goig. Fins en aixó vosaltres heu sigut més afortunats que jo.
- ENRICH María, ¿me permeterà que 'm retiri per una estona? Lo correu está per marxar y á la butxaca tinch una carta per tirarhi. L'estanch es apropet y no trigaré gayre á tornar.
- MARIA Vagi, home, vagi; no fassi cap compliment. No faltaria sinó...
- ENRICH Al mateix temps vostés duas estarán millor. Després d'una ausencia tan llarga duas amigas com vostés sempre tenen cosas que dirse y un tercer hi fa nosa.
- MARIA Vosté may.
- ENRICH Hasta la vista, donchs.

MARIA Hasta la vista.
 ENRICH Abur, Emilia.
 EMILIA Abur. Enrich s' en va p' el fondo.

ESCENA V

MARIA, EMILIA

MARIA Vaja, cóntam, cóntam cosas. En tant de temps que no 'ns hem vist suposo que tindrás moltes que contarme 'n.

EMILIA ¿Quinas cosas vols que 't conti? Lo mateix me passa un día que un altre; quasi may me moch de casa.

MARIA ¿Una vida monótona, eh?

EMILIA Molt monótona.

MARIA Emilia, ara que estém solas ¿sabs qué 'm sembla?

EMILIA ¿Qué?

MARIA T' adverteixo avans, que m' agradaria equivocarme.

EMILIA Digas.

MARIA Donchs me sembla que tu y 'l teu marit no esteu tan ben avinguts com l' altra vegada que vaig venir; vaja, que no os estimeu tant.

EMILIA Ho has endevinat.

MARIA ¿Y aixó? ¿cóm ha sigut?

EMILIA L' Enrich se deu haver cansat d' estimarme.

MARIA ¿Y tu á n' ell?

EMILIA ¿Jo á n' ell? no; es á dir, te seré franca, encare l' estimo, pero no me l' estimo tant com avans.

MARIA Pero ¿quí va comensar á ser dolent?

EMILIA ¡Eh! jo no só dolenta.

MARIA Be, dona, vull dir, quí va comensar á donar proves d'indiferencia á l'altre? y aixó confessaho, ja es una cosa mal feta.

EMILIA T'ho ben asseguro, va ser ell.

MARIA ¡Mare de Deu santíssima!...

EMILIA Escolta, María; tu ets la meva mellor amiga, la que me n'ha donat més proves de serho, la més antiga; y tinch mes confiança ab tu que la que tindria ab una germana. Ja puch, donchs, esbargirme devant teu.

MARIA Es clar.

EMILIA La boda entre l'Enrich y jo, be prou ho sabs tu, va ser més que tot una boda de conveniencia; la van arreglar los pares meus y 'ls d'ell, desitjant estrenye los llassos que unian á dos families amigas. Nostre festeig no mes va durar lo temps que 's necessita pe 'ls preparatius, però, no obstant, crech que 'm vaig arribar á enamorar del Enrich, y llavors fins á creure també qu'ell m'estimava. Jo era molt joveneta, un poch massa pera casarme; apenas havia sortit del col·legi y 'l meu cor era verge d'impressions amorosas. L'Enrich lo va fer despertar y jo li vaig entregar sencer ab tot l'entusiasme que pot ferho una noya sensible que comensa á notar l'ardor de la joventut.

MARIA Un verdader idili.

EMILIA L'Enrich, en cambi, havia estimat á altres donas; lo que fan tots los homes. No sé si havia estimat ab amor profon ó sols per passatemps, però lo cert es que estava cansat de festejar. Després ho vaig saber.

MARIA Be, ja ho has dit tu, lo que fan tots los homes, y per lo tant no 'ls podem exigir, al casarnos, comptes de la vida passada.

Ja podem estar contentes de que 's portin be en la vida futura.

EMILIA No, sino li vaig exigir cap compte, ni may he pensat exigirn hi. Devant de sa vida passada vaig tancar completament los ulls.

MARIA Donchs, ¿qué va succehir?

EMILIA Nos vam casar, y semblava que deviam ser felissos. Jo, tonta de mí, m ho vaig arribá á créure. A's primers días l' Enrich no 's movía del meu costat, me prodigava tototas las caricias imaginables, y jo, cor que vols, cor que desitjas.

MARIA Just, lo mateix que tots los homes també; fins ara no s' apartava de la pauta general

EMILIA Però la meva felicitat no va durar més que tres ó quatre mesos, y potser encara no tant.

MARIA Poch va ser.

EMILIA De mica en mica l' Enrich va anar sortint més horas cada dia de casa, torná als companys, apenas va sortir á passeig ab mi, y quan estavam junts semblava que 's fonía. Me tractava no ja com á una amant, ni com á una esposa, sino simplement com á una amiga; anava olvidant totas aquellas paraulas tan dolsas que á mi m' agradavan tant...

MARIA Etcétera, etcétera; lo minvant de la lluna.

EMILIA Després va comensar á fer algun viatge sense jo, passava y passa la major part d' horas al Cassino, comensá á anar al teatro, també sense jo, y 's va atrevir á entrar á las taulas a visitar á las cómicas ó á las bailarinas.

MARIA Admiració del art.

EMILIA Y aixís ha seguit. Molts días no menja á casa, moltas nits las pasa á fora...

MARIA ¡Oy, oy, oy, oy!

- EMILIA Sé que juga bastant y que per cert hi es molt desgraciat.
- M^ARIA Vaja, tot un calavera.
- EMILIA Es cert. tot un calavera. ¿Y per aixó 'n vam casar? ¿per qué 'm va enganyar? ¿per qué no 'm deya clarament la vida que volia portar? Te dich que n'hi ha pera desesperarse.
- M^ARIA Te queixas ab molta rahó.
- EMILIA ¡Oh ¡si vegessis cóm passo la vida! sempre sola, sempre sola. Y ell ni sisquera 'm demana comptes de lo que faig; crech que ni tampoch pensa en mi. Sempre está distret per las sevas caborias.
- M^ARIA ¿Y tu no li has fet algú cárrech?
- EMILIA Mes de mil. Quan li pregunto qué fa tantas horas fora de casa, me contesta que !' absorbeixen los negocios.
- M^ARIA Sí, ¡quíns negocis deuen ser!
- EMILIA Però t' ho confesso, al principi vaig patir més que ara. ¡Si sapiguessis cuántas llágrimas m' ha costat aqueix ditxós marit! He plorat més que una Magdalena.
- M^ARIA ¿Y ell?
- EMILIA Ell me veyá plorar, y continuava en sa mala conducta. Li vaig suplicar, li vaig fer mil reflexions, m' hi vaig enfadar, en íi, ho vaig probar tot, però ell...
- M^ARIA Com si sentís ploure.
- EMILIA Aixís hem passat quatre anys, de diversions per ell, de martiri pera mi. M'he consumit en secret, he passat nits d' insomni, he devorat una á una las meas llégrimas de fel y al últim crech que 'l cor se m' ha assecat.
- M^ARIA ¿Y ara?
- EMILIA Ara crech qu' estich més tranquila; es á dir, com ja he perdut totas las esperansas no puch tenir cap mes desengany; però al

menos no pateixo aquell desespero continuat. ¡Oh! alló no era viurer.

MARIA ¡Pobre Emíli!

EMILIA Crech que 'l meu marit ha lograt comunicar-me part de la seva indiferencia; crech que no l' estimo tant com l' estimava.

MARIA ¡Qué tonto es ell!

EMILIA ¿Tonto?

MARIA Sí, tonto d' anar perdent un cor tan bó y tan gran com lo teu, un amor que difícilment trobará en la terra; porque jo 't conech molt, Emíli; jo sé que tú has nascut pera sentir, pera entregar-te tota tú al home que 't sapigués compendre.

EMILIA Es cert.

MARIA Tu no 't podrás avenir may ab l' indiferencia; necesitas al teu costat una naturalesa de foch com la teva, un ser que no tinga secrets pera tú, que sols pera tú visca, que tu y ell siguéu dos sers fossos en un.

EMILIA Es cert, es cert.

MARIA Tu t' avindrás ab los celos, fins ab l' odi, pero ab l' indiferencia, may.

EMILIA ¡Oh! ¡cóm me comprens!

MARIA Y ara, sense l' amor del teu marit, te trobas un buyt al cor, un buyt que necesitas omplir, porque mentres no l' omplis, patirás y 't consumirás. En vá dius qu' estás tranquila; tu mateixa t' enganyas; no 't desesperas com avans, a xó ja ho crech; pero vius melancólica, neguitosa, pateixes y distas molt de ser ditxosa.

EMILIA Sembla que llegeixis en la méva ánima.

MARIA Es una historia vella que conech molt. A varias amigas meas los ha pasat lo mateix que 't passa á tú.

EMILIA ¡Que bé has fet en venir! Jo necessitava

aqueixa estona d' esbargiment, y no podía esbargirme ab ningú més que ab tú.

MARIA Emilia, estás en una situació difícilíssima.

EMILIA No t' entench.

MARIA Y perillosa, molt perillosa.

EMILIA Explícat.

MARIA ¿Sabs lo que 't pert?

EMILIA ¿Qué?

MARIA Lo ser massa bona, massa apassionada. No 's reconquista als marits per medi de las llágrimas, de las súplicas...

EMILIA Donchs ¿cóm?

MARIA Se necessita una táctica especial, difícil d' explicar, difícil de compendre y que s' ha de tenir naturalment, per instint.

EMILIA ¡Jo no reconquistaré al meu marit!

MARIA Has deixat passar quatre anys y será un poch més difícil, perque quatre anys han pogut fer una crosta bastant dobla á l' indiferencia del teu marit; pero ab manya y paciencia potser encara 's logri alguna cosa.

EMILIA ¿Vols dir?

MARIA Escolta, ¿has descubert que l' Enrich tingui algún tráfeh formal?

EMILIA N' hi sé molts.

MARIA Pero capritxos, relacions passatjeras...

EMILIA ¡Qué se jo!

MARIA Suposo que mentres seré jo aquí, lo teu marit no s' atrevirá á portar la mala vida.

EMILIA Lo crech capás de tot; pero, vaja, potser voldrá guardar las apariencias devant teu.

MARIA Pero ¿tú l' estimas encara? parlam franca-ment; com si en aqueix moment t' hagues- ses de morir.

EMILIA Que vols que 't diga, algunas vegadas me sembla que sí, y altrás me sembla que no.

De totes maneres, t' ho repeteixo, no me l' estimo apassionadament com avans.

MARIA ¡Ay, Emilia! jo 't repeteixo que estás en una situació difícilíssima y perillosa.

EMILIA Si no t' esplicas millor ..

MARIA Escolta... ¿no ve aquí?

EMILIA ¿Quí?

ESCENA VI

Los mateixos; ALBERT per la porta del fondo

ALBERT Desde la porta. ¿Se pot entrar?

EMILIA Endavant, Albert.

ALBERT ¿Está bé, Emilia? Donantli la má. Després saluda respectuosament á Maria. y diu: ¡Senyora!.. Maria saluda també.

EMILIA María, tinch lo gust de presentarte á un amich del meu marit, don Albert Valls.

ALBERT Servidor de vosté.

MARIA Molt senyor meu.

EMILIA Albert, tinch lo gust de presentarli á la meva millor amiga.

ALBERT Molt de gust en conéixerla.

MARIA Lo gust es meu.

EMILIA L' Albert es un amich de confiança.

MARIA ¡Ah! Maria no ha deixat d' observar detingudament al Albert y á Emilia Després diu apart: ¡Si no podia faltar!

ALBERT Fa molt mal temps.

MARIA Mirant cap á la part del balcó. ¡Vent de pluja! Mirant ja á la Emilia y al Albert, ja cap al espay. Potser que aqueix temps se resolgui en tempestat ó potser que 's resolgui solament en una pluja lleugera. Aixó ho diu ab molta intenció. Tinch empenyo en saberho.

ALBERT Lo cas es que pe 'ls carrers se va molt incómodament.

ESCENA VII

Los mateixos; la CAMBRERA

CAMBRERA Desde la porta. Senyoreta ..

EMILIA ¿Qué hi há?

CAMBRERA Lo dinar ja es á la taula.

EMILIA ¿Y 'l senyor encare no es aquí?...

CAMBRERA Pe 'l balcó he vist que venía.

EMILIA Anem, donchs. Emilia l' Albert y la Cambraera se 'n van per la porta del fondo.

MARIA Un instant que queda sola. ¡L' amich de confiança!... ¡Si no podía faltar!.. Se dirigeix cap á la porta del fondo després d' un instant de pausa. Al arribar á la porta, Enrich va á entrar.

ESCENA ÚLTIMA

MARIA, ENRICH

ENRICH ¡Ah! es vosté...

MARIA Aném á dinar.

ENRICH Aném.

MARIA ¿Acabará en tempestat aqueix temps?

ENRICH Per ara no es més que vent.

MARIA ¡Veurém! Se 'n va pe 'l fondo. Cau lo teló.

FÍ DEL ACTE PRIMER

Acte segon

La mateixa decoració.

ESCENA PRIMERA

MARIA, ENRICH

- MARIA   ¡Qué! ¿Ja torna á sortir?
- ENRICH   Una mica; fa molta estona que só á casa.
- MARIA   ¡Bah! ¡bah! Al últim veig que la seva senyora te rahó. Vosté passa tot lo dia al carré ó...
- ENRICH   ¿O qué?
- MARIA   O qui sab ahont.
- ENRICH   ¿Qué vol dir?
- MARIA   Tot menos estar á casa.
- ENRICH   ¿Sab que jo també 'm vaig convencent de que totas las donas son iguals?
- MARIA   ¡Iguals!... segons en qué.
- ENRICH   Totas son molt exigents.
- MARIA   ¡Ey! exigents á poch á poch, jo no tinch cap dret á ser ex gent ab vosté. No faig sino convencem de que l' Emilia te rahó en queixarse; es á dir, vosté es qui me 'n convéns.
- ENRICH   Ja veig que ella la te molt ben confessada.
- MARIA   Enrich, vosté te una dona massa bona.

- ENRICH Aixó vol dir que jo so maasa doient.
 MARIA No dich tant; lo que sí asseguro es que vosté no 's porta gayre be ab ella.
- ENRICH ¿Y qué més?
 MARIA Y que vosté no la mereix.
 ENRICH Vosté m' agrada perque es clara.
 MARIA Com l' aigua.
 ENRICH Donchs diguim; ¿li ha encarregat l' Emilia que 'm reptés?
 MARIA No he parlat per encárrech; he parlat impulsada per la meva voluntat.
 ENRICH Gracias, donchs, pe 'l bon zel.
 MARIA Y diguim, diguim, calaverot ¿ahónt va tan depressa, ab tant d' afany?
 ENRICH ¿No sab que un senyor sempre te que fer? vaig una estona ab los companys.
 MARIA Siguim franch, ¿va á veure á alguna bailarina?
 ENRICH ¿Eh?
 MARIA Be, ¡qué m' ha de dir vosté á mi!
 ENRICH Es clar.
 MARIA Deu tenir cada trafegot...
 ENRICH *Rhent.* ¡Qué mal pensadas son las donas!
 MARIA Y 'ls homes, ¡qué mal obrats!
 ENRICH Tants á tants.
 MARIA No, si jo tos de la seva dona...
 ENRICH ¿Qué?
 MARIA Res.
 ENRICH De veras, ¿qué faría?
 MARIA Com que no 'ns trobém en lo cas no puch dirli.
 ENRICH Supósiho.
 MARIA Lo que si li asseguro es que no fora la víctima. Jo no rebría sola.
 ENRICH Llavors tots dos rebría m.
 MARIA O tots dos pegaríam.
 ENRICH *Acostantshi y rhent.* ¿Sab que vosté 'm xoca?
 MARIA *Ab molta coquetería.* ¿De veras li xoco?

- ENRICH Molt.
- MARIA També ab molta coqueteria. ¡Qué na lléstim que no 's haguessim conegut avans!
- ENRICH Be, ¿qué se 'n burla ó qué fa?
- MARIA Jo no 'm burlo may de ningú.
- ENRICH Veu, ara li seré franch, la meva dona...
- MARIA Acabi.
- ENRICH No 'm satisfá, no respon á las meas aspiracions; perque la trobo massa diferent de...
- MARIA De totas las altrás.
- ENRICH No de totas, pero de...
- MARIA De la major part.
- ENRICH Y es cert.
- MARIA Donchs, veu, ¡jo la trobo tan guapa y tan bona!
- ENRICH Bé, vosté, ¿qué dirá? ¡es tan amiga séval!
- MARIA No, no, parlo imparcialment.
- ENRICH ¡Bah, que si fos com vosté!..
- MARIA ¡Enrich! Com renyantlo.
- ENRICH No, si no ho he dit ab cap mala intenció.
- MARIA Vosté no 'n té cap de bona.
- ENRICH Gracias.
- MARIA Bé, vagi, vagi, no vull detenirlo més. Vosté porta pressa, algún amich l'espera...
- ENRICH Qu' esperi.
- MARIA O alguna amiga...
- ENRICH ¡Li juro que!..
- MARIA Vagi, vagi, Enrich; jo també hauría de deixar-lo; he de anar á dins á arreglar alguna cosa.
- ENRICH Sent aixís...
- MARIA Sí, vagi, no vull molestarlo més; ¡prou tindré estonas per enrahonar! es á dir, no 'n tindré si vosté continua portant la vida de que m' ha parlat l' Emilia. Suposo que ara se 'n va vosté pera no tornar fins á la matinada.
- ENRICH Tornaré avans.

MARIA Bé, donchs; hasta la vista.
 ENRICH Hasta la vista. Se'n va p' el fondo.

ESCENA II

MARIA, *queda mirantlo desde la porta, y després d un curt silenci exclama:*

MARIA ¡Ay Senyor! Altra pausa curtíssima, durant la qual María arriba á poch á poch fins al prosceni y queda un moment pensativa. Després com si prengués una determinació rápida, se'n torna correns fins á la porta del fondo y crida: ¡Antonieta! ¡Antonieta! Al cap d' un instant compareix la Cambrera.

ESCENA III

MARIA, *la CAMBRERA*

CAMBRERA ¿Qué mana, senyora?

MARIA Escolti, Antonieta. La necessito un moment.

CAMBRERA Estich á la seva disposició.

MARIA Li suplico que 'm respongui ab confiança, que 'm digui la veritat de tot lo que li preguntí.

CAMBRERA Li prometo.

MARIA ¿Vosté fa temps qu' está al servey dels senyors?

CAMBRERA Més de quatre anys. ¿No 's recorda que jo ja estava aquí l' altre vegada que vosté va venir ab lo seu senyor?

MARIA ¡Ah, sí, sí, té rahó! ara m' en recordo.

CAMBRERA Tinch molts bons amos. Deu me 'ls mantinga.

MARIA ¿De manera, que 's pot dir que vosté es de la familia?

CAMBRERA Quasi, quasi.

MARIA Donchs ¿que li sembla de tot aixó?

CAMBRERA ¿De qué?

MARIA Los senyorets no viuhen com vivían.

CAMBRERA No están tan ben avinguts com en altre temps.

MARIA ¡Oh! aixó 's comprén á la llegua, aixó ja ho confessan ells mateixos, pero jo voldria saber alguna cosa més.

CAMBRERA ¡Alguna cosa més!

MARIA Que vosté deu saber.

CAMBRERA ¡Jo .. senyoretal..

MARIA Vosté no es tonta, vosté observa... en una paraula, Antonieta, vosté ho sab tot.

CAMBRERA ¡Oh no, no, pero una véu tantas cosas!.. si li dich jo que... vaja, unas vegadas me fa llástima y altras rabia...

MARIA Fins aia no m' ha dit res. Bé, la confessaré al estil de jutje. En primer lloch, ¿quí creu vosté que té la culpa entre 'l senyoret y la senyoret?

CAMBRERA Ell; en quant á culpa la té tota ell.

MARIA Aixó també ho crech. ¿Té algúns enredos?

CAMBRERA Ab misteri, y després, de haberse girat á totas parts. Jo crech que 'n té molts.

MARIA Es lo que jo havia pensat.

CAMBRERA ¡Ba, que 'l senyoret ne fa massa! En qüestió d' anar derrera las faldillas, lo senyoret desseguida hi es. ¡Si fins á mí algunas vegadas m' ha tirat flors.

MARIA ¡Fins á vosté!

CAMBRERA Sinó que una li fa l' orni. . porque, li só franca, no m' agrada fer dolenterías, y la meva mare 'm va criar ab lo temor de Deu.

MARIA Naturalment.

CAMBRERA Per *supuesto*, vosté no 'n dirá res á la senyoreta de tot aixó.

MARIA ¡Vol callar!

CAMBRERA Jo li dich ab tota confiansa.

MARIA Perdi cuydado y continui sentme franca.

CAMBRERA Pregunti.

MARIA ¿Y vosté no ha vist may al senyoret pe 'l carrer ó en altre lloch, acompanyant á alguna dona ó senyora que no fos la seva?

CAMBRERA ¡Oh! ab la seva no hi va may.

MARIA ¿Y ab altrás?

CAMBRERA Jo no mes sé pe 'l Tomás...

MARIA ¿Qui es en Tomás?

CAMBRERA Lo jardiner de la torre.

MARIA ¿Y qué sab?

CAMBRERA Que 'l senyoret va algunas vegadas á la torre, y que no hi va sol.

MARIA ¡Hi porta las sevas conquistas! Allí es un niu segur y apartat.

CAMBRERA Aixís sembla.

MARIA ¿Y encara cóm se fian de 'n Tomás?

CAMBRERA Ja l' allunyan, pero 'l Tomás fa temps que sospita y observa.

MARIA Com sospita y observa vosté.

CAMBRERA Quasi sense voler.

MARIA Y la senyoreta, ¿may ha sospitat rés?

CAMBRERA De lo de la torre, crech que may.

MARIA Y d' ella... ¿qué 'n diu vosté?

CAMBRERA ¿De qui?

MARIA De la senyoreta.

CAMBRERA ¡Oh! es tota una bona senyora.

MARIA Ja ho crech; ¿pero vosté y la cuynera no han parlat may, no han pensat sisquera que la senyoreta f uga venjarse dels agravis que li fa 'l seu marit?

CAMBRERA ¡Qué li diré!...

MARIA ¿No ha sentit á algú del vehinat murmurar de la freqüencia ab que vé don Albert?

- CAMBRERA ¡Ah!... don Albert.
- MARIA ¡Que sí, que 'm cremo!...
- CAMBRERA Li seré franca, he sentit murmurar á algú, pero jo no ho crech.
- MARIA ¿De veras vosté no ho creu?
- CAMBRERA Rés de mal.
- MARIA ¿No ha observat vosté cap acció, cap paraula?...
- CAMBRERA May.
- MARIA ¿Alguna mirada?...
- CAMBRERA Tant dirá...
- MARIA Alguna miradeta, sí, ¿eh?
- CAMBRERA ¡Bah, que vosté sab arrencar los pensamientos mes fondos!...
- MARIA Só molt curiosa, molt curiosa. Se sent trucar
- CAMBRERA Sembla que han trucat.
- MARIA Vagi, donchs.
- CAMBRERA Pero, ¡per mor de Deu, no digui!...
- MARIA No tingui por, dona, no tingui por. La Cambreira se 'n va per la porta del fondo.

ESCENA IV

ALBERT, MARIA, *aquesta sens dir res va cap á la porta del primer terme dreta y mira un moment, després torna al mitj de la sala. L' ALBERT arriba per la porta del fondo.*

- ALBERT ¡Senyora!
- MARIA Donantli la má. ¡Ah! Es vosté, Albert.
- ALBERT ¿Com segueix?
- MARIA Molt bé. ¿Y vosté?
- ALBERT Perfectament.
- MARIA L' Emilia es per allí dins.
- ALBERT ¡Ah! ja. Pausa curtíssima
- MARIA ¿Perqué no s' assenta?
- ALBERT Estich bé de totas maneras. Gracias.

- MARIA ¿Quin temps fá?
- ALBERT Molt dolent.
- MARIA ¿Si gueixen encara 'ls nuvolots?
- ALBERT Un temps molt pesat.
- MARIA Al menos ploqués d' una vegada.
- ALBERT Es clar. Altra pausa curtísima.
- MARIA ¿Ja ho sab l' familia que vosté es aquí?
- ALBERT No ho crech. ¿Com ho ha de saber?
- MARIA ¿No l' ha fet' avisar per l' Antonieta?
- ALBERT No senyora.
- MARIA Calli, donchs, que aniré á avisarla jo mateixa.
- ALBERT No permeteré que vosté 's molesti.
- MARIA Sí, home, sí, ab molt gust. Al mateix temps he d' anar á escriure una carta. Ja 'ns veurém aviat.
- ALBERT Als peus de vosté, María. María se 'n va per una porta lateral.

ESCENA V

ALBERT, *mirant cap al lloch per 'hont se'n ha anat Maria*

¡Si haurá comprés alguna cosa!.. Pausa curtíssima durant la qual se passeja per la sala.

ESCENA VI

ALBERT, EMILIA, *per una porta lateral*

- EMILIA Albert, ¿qué tal?
- ALBERT Molt bé, Emilia.
- EMILIA ¿Fa molt de rato que s' espera?
- ALBERT No gayre. Ara mateix he arribat. ¿No l' hi ha dit la seva amiga?
- EMILIA Sí.

- ALBERT Y á propòsit de la seva amiga, ¿sab que 'm sembla que ha comprés?..
- EMILIA ¿Qué?
- ALBERT Lo que vosté no ha comprés encare...
- EMILIA ¿Jo?..
- ALBERT Pero no, m' enganyo; vosté ha notat...
- EMILIA Jo... rés.
- ALBERT Jo, en cambi, donchs, he notat en vosté, es á dir crech haver notat...
- EMILIA ¿Qué ha notat en mí? digui.
- ALBERT Emilia, Emilia, ¿per qué alguna vegada no hem de parlar clar?
- EMILIA Girantse per tots costats ab sobresalt. ¡Ah! si algú 'ns sentís... si algú vingués!..
- ALBERT Está sobressaltada.
- EMILIA Moltíssim. Tinch una pór, una agitació que no 'm deixa viure. Y no es avuy solament, no, desde fa bastant de temps.
- ALBERT Ara, no obstant, pot estar tranquila, ningú 'ns espía, l' hora es quieta, lo seu marit es lluny d' aquí...
- EMILIA ¡Lo meu marit!
- ALBERT Potser en lo Cassino está jugantse la fortuna de vosté, ó pitjor encara, potser en braços d' un' altra dona ni sisquera 's recorda de la propia.
- EMILIA ¡Quina infamia!
- ALBERT Vosté sab que no l' enganyo; l' hi ha trovat cartas que 'l comprometen, vosté no ignora que passa envilit moltes horas junt á la taula de joch, vosté 's veu sola quasi tot lo día, abandonada...
- EMILIA ¡Es cert!
- ALBERT ¡Qué poch sab compendre las qualitats de vosté! ¡qué poch las mereix!
- EMILIA Qualitats cap, no gayres al menos, pero...
- ALBERT Emilia, si jo fos al lloch del seu marit, do-

naria gracies al cel per haverme fet trovar un àngel entre las donas; li endevinaría á vosté tots los desitjos, tots los capritxos, y 'ls satisfaría avans de que vosté 'ls hagués expressat, no la deixaría plorar y consumir-se en secret com ara plora y 's consumeix, aprofitaría los tendres sentiments que vosté guarda en son cor; no 'm mouría del costat de vosté mentres no m' ho privessin las més precisas ocupacions; li aniría suavisant totas las aspresas que, naturalment, se trovan en lo camí de la vida; en una paraula, l' estimaría ab deliri y la faría la més ditxosa de las donas.

EMILIA Si, pero tot aixó tan bonich, Albert, es impossible.

ALBERT Ja ho veig, ja ho veig, obstacles insuperables la voltan á vosté, nos voltan á tots dos; pero si no pot arrivá al paradís que li he pintat. pot disfrutar al menos d' algún reflecte d' aquella llúm, pot deixar de ser tan desgraciada com es.

EMILIA ¡Albert!

ALBERT Si jo no la vegés á vosté sufrir com sofreix, si la vegés, en cambi, estimada del seu marit, considerada com deu estar, ditxosa; jo no m' atreviría á parlar com parlo; respectaría la seva felicitat y amagaría en lo més fondo del cor los meus sentiments; pero ara, ara que vosté plora y té penas, ara que está sola, vull que vosté conegui tot lo que sento, y vull oferirli 'l meu aussili.

EMILIA Aqueix llenguatje, Albert...

ALBERT Alguna vegada ha de ser clar. Prou vacilacions, prou mitjas paraulas. Hauríam passat sofrint tots dos la vida perdurable.

EMILIA Fent com aquell que gira 'l cap per anársen. ¡Ah! No sé si dech escoltar...

ALBERT No, no se 'n anirà perque una forsa secreta la deté. A pesar seu vosté m' escolta, pero no es á pesar, no; es ab gust.

EMILIA ¡Per Deu!

ALBERT Estigui tranquila; ningú vindrá. ¿Per qué no hem de ser felissos? ¿no l' olvida 'l seu marit? olvídil també; ¿no ha esperat vosté prou temps perque ell torni al bon camí? ¿hi ha tornat? ¿hi há sisquera esperansas de que hi torni?

EMILIA ¡Oh! no.

ALBERT Y en cambi, ¿no m' ha vist á mí cada día, resignat, esperant, delicat, sense atrevirme á dirli rés durant molt de temps, playentla en las sevas desgracias, interessantme pera que s' acabessin, anant coneixent y apreciand tot lo que vosté val?

EMILIA Sí, sí.

ALBERT ¿Qué havia de fer, donchs? ¿continuar callant? Impossible, no hauría pogut. Y á més ¿no li havían acás parlat las mevas miradas, tota la meva conducta?

EMILIA Turbada No... sé.

ALBERT Sens adonármen, desde que la conech á vosté, un sentiment vivíssim ha anat apoderantse de mí; la imatge de vosté s' ha anat grabant en mon pensament, l' he somniat mil vegadas, he deixat de pensar en cap mes dona, y avuy, avuy ja es vosté la reyna absoluta de la meva vida.

EMILIA ¡Ah! vosté no s' havia atrevit á dirme tot aixó.

ALBERT Pero tot aixó que li dich, vosté ja ho havia comprés.

EMILIA No... no.

ALBERT Sí, mil vegadas sí, y fins m' ha donat lloch, á que jo alimentés alguna esperansa.

EMILIA ¿Jo?

- ALBERT   Emilia, ¿perqué no m' ha de ser franca com jo li só?
- EMILIA   ¡Albert!
- ALBERT   Un sentiment quan es molt fort no 's pot amagar.
- EMILIA   Girantse ab por   ¡Ah! ¡per Deu!
- ALBERT   Sí, ja ho veig, aquí vosté no 's creu tranquila y no s' atreveix á dirme ab paraulas lo que ja m' ha dit ab miradas. Donchs bé, Emilia, ¿per qué no podém enrahonar los dos una estona tranquilament, en lloch segur, sense cap por? ¿per qué no hem de ser felissos?
- EMILIA   ¿Vosté 'm demana?...
- ALBERT   Una entrevista secreta en la qual vosté 'm pogués dir ab tota seguretat si accepta ó no 'ls meus sentiments, si 'ls correspon, si vol que jo li doni totas las atencions, tota la felicitat que 'l seu marit li roba.
- EMILIA   ¡Ah! ¿No ha sentit soroll?
- ALBERT   Respónguim d' una vegada.
- EMILIA   ¿Qué?
- ALBERT   L' entrevista...
- EMILIA   Veurém. Calli.
- ALBERT   Tornaré á saber la resposta.

ESCENA VII

Los mateixos; MARIA

- MARIA   ¡Emilia!
- EMILIA   ¡Ah! ¿ets tú?
- MARIA   ¿He sigut indiscreta?
- EMILIA   De cap manera.
- MARIA   Es que me 'n tornaría.
- ALBERT   No, no ho permeto.
- EMILIA   Ni jo tampoch.

- MARIA Si no que m' havia acudit una pregunta que t' he de fer y he vingut tranquilament sense pensar que podía destorbàr la vostra conversació.
- EMILIA Te repeteixo que no déyam rés important.
- ALBERT Rés.
- EMILIA Y además, tu may pots destorbarme.
- ALBERT Jo me 'n aniré, donchs.
- MARIA Sí que sento...
- ALBERT Precisament tinch d' arribarme á enllestir una diligencia 'prop d aquí.
- MARIA ¿Y después tornará?
- ALBERT Es tan tart.
- MARIA Si, torni, tocarém una estona 'l piano, ¿no es veritat, Emilia?
- EMILIA Sí... pot tornar.
- MARIA Hasta la vista, donchs.
- ALBERT Hasta la vista.
- MARIA Ha de tocar aquell wals de Metra que m' agrada tant.
- ALBERT Tot lo que vosté disposi. Se'n va per la porta del fondo después d' haber saludat respectuosament.

ESCENA VIII

MARIA, EMILIA

- MARIA Sembla qu' estás molt agitada.
- EMILIA No, estich com de costúm.
- MARIA ¡Bah! no pretenguis enganyarme. ¿Qué 't passa?
- EMILIA Rés.
- MARIA ¡S' escau tan poch la mentida en tos llavis!
- EMILIA ¡María!
- MARIA ¿No 't recordas que t' ho endevino tot?
- EMILIA ¿Y qué endevinas?

- MARIA Parlém clar, Emilia. ¿Vols que t' hi parli?
- EMILIA Parla.
- MARIA Jo vaig endevinar la presencia del Albert en aquesta casa, avans de sapiguer que vingués, avans de conéixer.
- EMILIA ¿Del Albert?
- MARIA Del Albert ó d' un altre; no es qüestió de nom. Jo vaig pensar: Aquí deu venir un home de tal y tal manera, l' home va venir.
- EMILIA ¡Ah!
- MARIA ¿No veus qu' es lògich, matemátich? Iguals causas, iguals resultats.
- EMILIA ¿Y qué més?
- MARIA Una vegada segura de la presencia del home en aquesta casa, vaig pensar: Aqueix home deu dir tals y tals cosas á l' Emilia, deu tenir tal y qual conducta.
- EMILIA ¿Y 'ls resultats?
- MARIA Han sigut los que jo preveya. He observat, he estudiat...
- EMILIA ¡Has espiat!
- MARIA Te seré franca; he sentit tota la vostra conversa.
- EMILIA ¡Ah!
- MARIA Al fi y al cap l' Albert no t' ha dit res més que lo que jo 'm pensava que 't diria.
- EMILIA ¡Per Deu te suplico que!..
- MARIA ¿Qué olvidi lo que he sentit? ja está olvidat.
- EMILIA ¿Y qué has descobert al fi?
- MARIA Que l' Albert t' estima.
- EMILIA ¡María!..
- MARIA Qu' está enamorat bojament.
- EMILIA No, no tant.
- MARIA Y per cert que no té mal gust. Rés té d' extrany que un home s' enamori d' una dona com tú. Fins aquí no hi ha res de particular; pero he descobert també...
- EMILIA ¿Qué?

- M^ARIA Que l' Albert no t' es indiferent.
- EMILIA ¡Oh!
- M^ARIA Que tú l' estimas.
- EMILIA No, no.
- M^ARIA No ho neguis, Emilia. Si fins li donas á comprendre á n' ell.
- EMILIA ¿Vols dir qu' ell?..
- M^ARIA Sab que l' estimas. Entre vosaltres dos ja s' ha establert la corrent que s' estableix entre 'ls enamorats. N' estich convensuda.
- EMILIA ¡Ah! ¡Deu meu! ¡Deu meu!
- M^ARIA ¿Y vols que 't digui la veritat? ho trobo molt natural, mólt lógich.
- EMILIA ¿Qué dius?
- M^ARIA Tú 't trobaves sola, aislada, necessitavas estimar, esbargir lo doll de sentiment que vessava de ton cor, vas acudir á ton marit pera que 't recullís en los seus brassos, vas plorar, vas suplicar, li vas demanar amor y ditxa; ton marit te va retxassar, y llavoras, abandonada, creyent haver perdut tota esperansa, vas escoltar al home que t' ofería lo que 'l teu marit te negava; aqueix home 't fou simpátich y poch á poch s' aná fent duenyo de ton cor.
- EMILIA ¡María!
- M^ARIA Ja veus que comprench perfectament la teva situació.
- EMILIA Sí, sí.
- M^ARIA Al últim ho confessas.
- EMILIA ¿Cóm no, si no tinch forsas pera negar?
- M^ARIA Pera tu l' Albert ha sigut lo faro que divisa 'l náufrech.
- EMILIA Es cert.
- M^ARIA Pero de que tu l' estimas no cal que se 'n esvaneixi ell; ni tu 'n tens la culpa tampoch. La culpa la té tota 'l teu marit.
- EMILIA Es cert.

- MARIA Ell es la causa del vostre amor.
- EMILIA ¿Y qué m' aconsellas?
- MARIA Per ara correspon al Albert.
- EMILIA ¿Que 'l correspengui?
- MARIA La vostra situació no 's pot prolongar. Es precis rómpre ó declararse obertament. Pera rómpre, ni l' un ni l' altre teniu voluntat ni forsas; donchs no queda mes qu' un medi; abandoneuvos al amor; siguéu ditxosos, si ho podéu ser.
- EMILIA ¿Aixó m' aconsellas tu?
- MARIA Escolta, Emilia, ¿tens confiansa en mí?
- EMILIA Sí.
- EMILIA ¿Creus que t' estimo? ¿que procuraré per tu com procuraría per una germana, per una filla?
- EMILIA Sí.
- MARIA ¿Vols seguir los meus consells?
- EMILIA Sí.
- MARIA ¿Sense donarme la culpa de lo que pugui succehir?
- EMILIA Sense donártela may.
- MARIA ¿Sense que després, per alguna cosa que 't desagradi, minvi la nostra amistat?
- EMILIA No minvará.
- MARIA Aixís m' agrada; véuret resolta.
- EMILIA Donchs bé, ¿qué m' aconsellas?
- MARIA Ja t' ho he dit, per ara corresponli.
- EMILIA M' ha demanat una entrevista secreta.
- MARIA Concedeixli.
- EMILIA ¡María!
- MARIA Pero aixó sí, guarda totas las apariencias. Lo dret de faltar á la descarada no 'l tenen mes que 'ls homes. Las donas sols poden faltar d' amagat. Per aixó t' aconsello que dissimulis devant dels criats, devant de las amigas, devant de tothom. A casa teva, tu y l' Albert no parleu may á solas; si heu de

tenir entrevistas, tinguéulas en siti més segur, que no pugui donar lloch á sospitas.

EMILIA

¿Ahónt?

MARIA

A la torre; ¿no teniu la torre?

EMILIA

Sí.

MARIA

Donchs, es lo lloch més á propósit.

EMILIA

Pero te las claus lo meu marit.

MARIA

¿Tu no 'n tens cap?

EMILIA

Duas que n' hi ha, ell las te totas duas.

MARIA

Es precís, donchs, que totas duas las tinguis tu; la una pera donarla al Albert y l' altra per quedártela.

EMILIA

Ja veus, donchs, que aqueix medi es impossible.

MARIA

Jo m' encarrego de proporcionarvos las claus.

EMILIA

¿Tú? y l' Enrich coneixerá...

MARIA

Calla, donā, ¿'m fas tan tonta?

EMILIA

Peró ¿cóm t' arreglará?

MARIA

Te dich que jo me 'n encarrego. Per ara deixam sola; necessito pensar pera combinar lo meu plan; y tu, en cambi, necessitas descansar porque estás molt agitada.

EMILIA

Es cert.

MARIA

Ves, donchs, ves, y tingas confiansa en mi.

EMILIA

Sí, sí, necessito descansar.

S' en va per una porta lateral. Maria queda mirántselā ab llástima.

ESCENA IX

MARIA

¡Pobre criatura! Moment de pausa. ¡Ah! sento que obran la porta del pis. ¿Quí deu ser?

Se 'n va cap á la porta del fondo y mira á fora. Es l' Enrich. Ve com l' anell al dit. Pausa curtíssima.

Maria haurá tornat cap al prosceni.

ESCENA X

MARIA, ENRICH

- MARIA   ¿Quí hi há?
- ENRICH   María.
- MARIA   ¡Ah! vosté que ja torna.
- ENRICH   ¿Y vosté encara aquí? ¿Desde llavoras no s' ha mogut d' aquesta sala?
- MARIA   No.
- ENRICH   ¿Y l' Emilia?
- MARIA   ¡Oh! per allá dins ja deu ser al llit; ¡com qu' es tant tart!
- ENRICH   ¡Tant tart! apenas las deu.
- MARIA   Es bastant tart.
- ENRICH   Per la gent acostumada á anarsen al llit com las gallinas, sí.
- MARIA   Y la prova de que es bastant tart, consisteix en que vosté ja retira.
- ENRICH   No tal; vinch per un moment y tornaré á sortir.
- MARIA   ¡Ah! ¡tornará á sortir! ¡y á aquestas horas! Aixó prova que avuy retirará á la matinada.
- ENRICH   ¡Qué sé jo!
- MARIA   ¿Es nit de... negocis?
- ENRICH   ¿Qué vol dir?
- MARIA   ¡Com vosté diu sempre que 'ls negocis lo tenen tan ocupat!
- ENRICH   Vosté sempre está de broma.
- MARIA   Ja no calía que vingués, per haverse'n d' entornar tan aviat.
- ENRICH   Es que m' he descuydat una cosa y vinch á buscarla.
- MARIA   ¡Bah! donchs, enllesteixi.
- ENRICH   Sí, sí, al moment.

Obra 'l calaix d' una taula, y 'n trau duas duas claus.

- MARIA ¡Ah! ¿s' ha descuydat las claus? Y ara que hi penso, no poden ser las de casa porque he vist que ja las prenía al anarsen l' altra vegada.
- ENRICH No, no son las de casa. Posántselas á la butxaca.
- MARIA ¿Son las claus de... la torre?
- ENRICH ¡Eh! Molt sorprés.
- MARIA ¿M' he cremat? Sí que ho son.
- ENRICH ¿Y be, qué?
- MARIA Home, ¡já a ¡estas horas anar á la torre!
- ENRICH Sí... anem... á fer un sopar uns quants companys
- MARIA Aquesta no passa.
- ENRICH ¿Quína?
- MARIA La mentida que vosté s' ha pensat en aquest moment.
- ENRICH ¿Que no vaig á la torre?
- MARIA ¡Oh, aixó sí, prou! Lo dels companys es la mentidota. Vosté va á la torre. . á... ¿eh?
- ENRICH María, ¿ahont ha après vosté l' art de en devinar? Li repeteixo que vosté 'm xoca molt.
- MARIA Be, home, deixi 'l sombrero. Li pren y li posa damunt d' una cadira. No vagi tan depressa; estiguis una estoneta ab mi. Ab molta coqueteria. ¡Li suplico!
- ENRICH ¡Quí pot resistir á aquesta súplica tan dolça.
- MARIA També ab molta coqueteria. L' actris encarregada d' aqueix paper, ha de jugar molt be tota aquesta escena especialment. ¿Y si li digués que jo l' esperava?
- ENRICH ¿Vosté á mi?
- MARIA Suspirant. ¡Ah! ¡Enrich!
- ENRICH Però, ¿parlém de veras?
- MARIA Després d' una pausa curtíssima. Vostés los homes son uns tontos que may comprenen lo que han de compendre, y en cambi van

derrera d' uns trastos que ja 'ls dich jo, que...

ENRICH Seduhit agafantli la ma. María, ¿vosté 's pensa que no he admirat, que no admiro la hermosura de vosté? Donchs va molt equivocada. Vosté es una dona superior, que s' ha anat apoderant de la meva vida, y ara ho noto, ja 'm te dominat.

MARIA ¿Tan prompte?

ENRICH Sí, li dich la veritat, sento en mon cor un foch estrany, que no pot ser altre que 'l de la passió. Vosté es dona per enamorar bojament al home més fret.

MARIA ¡Ah, callil si la meva amiga ho sentís...

ENRICH No, estém segurs; en lo misteri d' aquesta nit no mes vetlla lo nostre... amor.

MARIA ¿Lo nostre?

ENRICH Dispensi, pero 'm sembla que no li só antipátich.

MARIA Molt al contrari.

ENRICH Me sembla haver notat en vosté certa inclinació á correspondrem.

MARIA ¡Enrich!

ENRICH ¡Cuán ditxosos serem!

MARIA ¿Sab que tot aixó es molt criminal?

ENRICH ¿Quí detura 'ls impulsos del cor?

MARIA ¡Es cert!

ENRICH ¡Si 'm sembla un somni! ¿Cóm podia pretendre jo que una dona tan superior com vosté s' arrivés á fixar en mi?

MARIA Havíam nascut l' un per l' altre.

ENRICH ¡María! ¡María!

MARIA Però li adverteixo que m' agrada ser sola.

ENRICH ¿Qué vol dir?

MARIA Que no vull ser una de tantas conquistas.

ENRICH Puch haver tingut capritxos; pero passió, cap més que la que sento per vosté.

MARIA Ha d' olvidar á totas las demás donas.

- ENRICH A totas.
- MARIA No obstant, ¡já cuántas deu haver dit lo mateix que 'm diu á mi!
- ENRICH A cap com á vosté.
- MARIA Es que só molt gelosa.
- ENRICH No li donaré ni un motiu de queixa.
- MARIA En primer lloch, Enrich, no puch tolerar que vosté prengui las claus de la torre, sabent com sé...
- ENRICH Las tornaré á deixar aquí. *Las torna á deixar.*
- MARIA No, no, millor será que me las dongui; aixís las tindré més seguras.
- ENRICH Prénguilas.
- MARIA Ja las hi tornaré demá. *Pren las claus.*
- ENRICH Però, María, ¿es cert que vosté m' estima?
- MARIA Tant com vosté á mi.
- ENRICH ¿Ab amor etern?
- MARIA Etern.
- ENRICH ¿Y si jo li demanés una prova d' aqueix amor?
- MARIA Demani.
- ENRICH Una entrevista.
- MARIA ¿No la tením are?
- ENRICH Una entrevista... secreta.
- MARIA ¡Peró aquí fora massa criminal! Al fi y al cap l' Emilia es molt amiga meva.
- ENRICH Aquí, ó en altre lloch.
- MARIA Si 'l lloch fos tan segur...
- ENRICH Per exemple... la torre.
- MARIA ¡Ah! ¡la torre!
- ENRICH Vosté ja la sab.
- MARIA Prou.
- ENRICH ¿Qué 'm respon?
- MARIA ¡Quína idea!
- ENRICH Vosté ja te una clau, dónguimen un altra, y demá...
- MARIA Però, ¿la torre es un lloch segur?
- ENRICH Segurissim. May hi há ningú.

- MARIA Demá, ¿á quin' hora?
- ENRICH A las sis de la tarde. En aquest temps ja es fosch.
- MARIA ¡A las sis! está be Jo hi aniré primer que vosté, l' esperaré dalt á la saleta del mitj.
- ENRICH Molt be.
- MARIA Vosté, vágihi á las sis ben tocadas; que jo ja hi sigui.
- ENRICH ¿Y l' Emilia no voldrá seguirla á vosté?
- MARIA Li donaré una excusa pera deixarla. ¿No sab que jo tinch recursos per tot?
- ENRICH Es veritat.
- MARIA Pero, per l' amor de Deu, que ningú traslluheixi...
- ENRICH Res.
- MARIA La clau ja li donaré demá; avuy no li vull donar.
- ENRICH Quan vosté vulgui.
- MARIA Ara, per donarli una prova de que no só exigent, li permeto sortir altre vegada. Comprench que á las deu es massa aviat pera retirar un home com vosté. Vagi un ratet al Cassino.
- ENRICH Vosté es encantadora.
- MARIA Sobre tot convé que aquí no 'ns vegin massa junts, més que més ara que tením un lloch segur.
- ENRICH Es veritat.
- MARIA Vagi, donchs, y no retiri massa tart.
- ENRICH No.
- MARIA Ni jugui gayre; si pot ser, gens.
- ENRICH Gens.
- MARIA Hasta demá.
- ENRICH Hasta demá. Se 'n va á poch á poch per la porta del fondo, y girantse varias vegadas ayans d' arribarhi. Maria 's queda mirantlo ab coqueteria.

ESCENA XI

MARIA, *després d' un instant que l' Enrich es fora, 's gira
repentinament com si deixés de fer comedia y diu ab
molta intenció.*

MARIA Ja 't tinch. Pausa curtíssima Ara es precis no
perdre temps. Anantsen cap á una porta lateral.
¡Emilia! ¡Emilia! Pausa curtíssima

ESCENA XII

MARIA, EMILIA

EMILIA ¿Qué hi há de nou?

MARIA ¡Victoria! ¡victoria!

EMILIA ¿De qué?

MARIA Las claus ja son nostras.

EMILIA Sembla que te 'n alegras molt.

MARIA ¿No te 'n alegras tú?

EMILIA Ser una part sí, per altre part no. Estich
contenta y al mateix temps trista. Vésho á
entendre.

MARIA ¿Ja tremolas? Ara més que may convé qu'
estigas decidida.

EMILIA Ja ho estich, pero...

MARIA ¿No estimas al Albert?

EMILIA ¡Oh! sí, sí.

MARIA Encara que no l' estimessis convindría que
't vengessis del teu marit.

EMILIA ¡Se porta tan inícuament ab mí!

MARIA Donchs, pit y fora.

EMILIA Pero, ¿cóm t' ho has arreglat pera que 'l
meu marit te donés las claus de la torre?

- MARIA Aixó es qüestió meva.
- EMILIA Ara falta averiguar si l' Albert tornarà á saber la resposta.
- MARIA Un enamorat may feita, y ell está cegament enamorat.
- EMILIA Pero, ¿tornará avuy mateix?
- MARIA Avuy mateix, y aviat; jo estranyo que ja no sigui aquí. Per ell, mentres espera lo que tan desitja, los minuts li trigan de passar com horas. Ja deu ser al carrer y deu haver vist sortir al teu marit.
- EMILIA ¿Vols dir?
- MARIA Ja sabs que may m' equivoco.
- EMILIA No sé si tindré valor pera donarli la clau, pera concedirli una entrevista secreta. Aixó de totas maneras es una gran falta, y encara qu' estimo á l' Albert...
- MARIA ¡Aixó ray, filla! Precisament jo t' anava á demanar que 'm comissionessis á mí pera dir lo que tú 't dónas vergonya de dir. Comprench la teva turbació y jo desempenyaré perfectament l' encárrech.
- EMILIA Sí, sí, fésho donchs; tú 'm vas empenyent á ser culpable.
- MARIA ¡La venjansa, Emilia, la venjansa! Y á més, tú y l' Albert os estimeu. Es just que donguis un premi á la seva passió.
- EMILIA ¡Ah! ¡María!
- MARIA ¿Te sembla si li puch dir que demá á las sis de la tarde, fassi cap á la torre?
- EMILIA ¡Las sis!..
- MARIA Es bona hora. Fins á las nou no sopém.
- EMILIA Está bé; á las sis. Se sent lo timbre de la porta.
- MARIA ¿Sents?
- EMILIA Algú vé.
- MARIA Es ell. Vésten. Aviat. Tú 't turbarías y no farías res de bó. ¡Ah! té una clau de la

torre; guárdala bé. Li dona. Emilia la pren. L' altre la donare á 'n ell. Vésten.

EMILIA Tot anantsen. Estich tremolant. Me 'n vaig ben endins. Ni sisquera os vull sentir. Se 'n va per una porta lateral.

ESCENA XIII

MARIA, *aviat l' ALBERT, per la porta del fons.*

MARIA Lo meu plan per ara va molt bé.

ALBERT Entrant. Bona nit.

MARIA Albert...

ALBERT ¡Ah! ¿es vosté, María?

MARIA Sembla que la méva presencia 'l contraría.

ALBERT No dich tal.

MARIA Vosté pensava trovar un' altra dona en lloch meu; no hi fa rés; estich en lloch de la que vosté pensava trovar.

ALBERT ¿Qué diu?

MARIA Ella m' ha donat l' encárrech de parlarli en nom seu.

ALBERT ¡María!

MARIA No cal que tinga pór ni que fingeixi. Ho sé tot.

ALBERT ¿Tot?

MARIA Sé que vosté estima á l' Emilia.

ALBERT ¿Eh?

MARIA Y qu' ella l' estima á vosté.

ALBERT ¿M' estima?

MARIA ¿No sab que som com á germanas y que 'ns ho confiém tot?

ALBERT Però ¿m' estima?

MARIA ¿Y acás vosté no ho ha comprés? ¿Pot amargarse 'l verdader amor?

ALBERT ¡Ah! no.

- MARIA Sé també que vosté li ha demanat una entrevista secreta.
- ALBERT Y ella ¿qué respón?
- MARIA Que li concedeix.
- ALBERT ¿De veras? ¿no somnió?
- MARIA Li concedeix. Tal com sent.
- ALBERT No sab la ditxa que vosté 'm fá sentir.
- MARIA Ara convé que vosté siga molt reservat.
- ALBERT Com una pedra.
- MARIA En mi tenen vostés una protectora decidida.
- ALBERT ¿Y quán será l' entrevista?
- MARIA Demá.
- ALBERT ¿Ahónt?
- MARIA Aquí.
- ALBERT ¿No hi haurá ningú á la casa més que l' Emilia?
- MARIA Ningú més qu' ella. L' Enrich se 'n ha d' anar tot lo día; jo també aniré á dinar á casa d' una familia coneguda. En quan á la cambrera y á la cuynera, l' Emilia procurarà allunyarlas per un parell d' horas. No hi há rés més fácil.
- ALBERT ¡Oh! ¡Emilia del meu cor!
- MARIA L' Enrich no tornarà fins á las onze de la nit, ab lo tren de Fransa.
- ALBERT ¿Se 'n anirá fora de Barcelona?
- MARIA Ja li he dit, per tot lo día.
- ALBERT ¿Y á quin' hora será l' entrevista?
- MARIA A dos quarts de sis de la tarde vosté procuri ser aquí.
- ALBERT Molt bé.
- MARIA Ni més aviat ni més tart; á dos quarts de sis en punt.
- ALBERT Seré exacte, com acostumo.
- MARIA Ara vágissen y pensi en la felicitat que l' espera. Deixi descansar á l' Emilia, que prou ho necessita ab tantas emocións.

- ALBERT Es cert.
- MARIA Convé moltíssim que vosté no vingui ni vegi á l' Emilia avans de l' entrevista. Ella ho exigeix.
- ALBERT Quedará satisfeta.
- MARIA Abur, donchs, amant afortunat.
- ALBERT A vosté deuré molta part de la meva ventura. Li dona la mà y se 'n vá pe 'l fondo, després de tornar á saludar desde la porta.

ESCENA XIV

MARIA, *després d' una pausa curtíssima*

La tempestat va preparantse. Acostantse á una porta lateral. Emilia, Emilia. Pausa curta.

ESCENA XV

MARIA, EMILIA, *sense mourers de la porta*

- EMILIA ¿Ja es fora?
- MARIA Ab molt de misteri. Demá á la sis de la tarde, á la torre.
- EMILIA ¡Deu meu!
- MARIA Adeu, noya, me 'n vaig al meu cuarto. A mí també 'm convé descansar.

ESCENA ULTIMA

EMILIA, *després d' una pausa curtíssima, surt de la porta y avansa lateralment cap al prosceni.*

¡La primera falta!.. Pero l' Enrich ne té la culpa. Estich decidida. Queda aprop de la taula apoyantse en ella. Cau lo teló.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a continuation of the document's content.

Third block of faint, illegible text, possibly containing a list or detailed notes.

Fourth block of faint, illegible text, likely a concluding section or signature area.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or page number.

Acte tercer

Una saleta de pas en una torre. Porta al fondo; á l'esquerra un balcó y una porta. A la dreta duas portas. Taulas, cadiras, etc.

ESCENA PRIMERA

TOMÁS

Vaja; ja estich llest per avuy; aixó sí, no tinch gayre feyna en aquesta torre; no puch quixarme de la meva sort; he agafat un *empleyo* que 'm va bastant bé; poca feyna y bona paga. De quan en quan he de fer com aquell qui no hi veu, sempre que 'l senyor vé ab alguna nova trapissonda; y aixó acostuma á ser bastant sovint. Y per cert que fa alguns días que no ha vingut; ho trovo ben estrany, perque ell no sab passar sense enredos. Y aixó que té una dona tan maca á casa. ¡Si la meva ho fós tant de maca! jo sí que tindria rahó de fer lo que fa 'l senyor, perque la meva dona s'ha tornat més lletja que un pecat. Y veyéu; jo no li faig may cap rana. Però ell, lo senyor... ¡Si no n'hi há cap de tan hermosa com donya Emilia! No sé en qué pensa don Enrich, no ho sé.— ¡Bah! deixémho corre, que jo no m'he de

ficar en llibres de caballería; cada hu que s' arregli.—¡Oh! y aqueixa senhora forastera que ara tenen, també n' es molt de guapota. Ahir hi vaig haver d' anar y m' hi vaig quedar embaucat mirantla. Vaja, á mí m' agradan molt las donas guapas... y m' he d' accontentar ab una de lletja; aixó sí, es bona xicota, y no li faig cap rana; ho puch ben jurar. ¡B h! enl estím y anémnos en; ja 's comensa á fer fosch y la Mariona 'm déu esperar ab neguit; la tonta está neguitosa sempre que trigo una mica massa; no sab que no mes vaig de la torre á casa y de casa á la torre. La sort que visch aquí á propet y que aviat hi arribaré. ¡Bah! tanquém bé totas las portas. *Ho va fent.* Que no batin per si acás fés vent. *Se deté á escoltar.* Me sembla que sento soroll. Com si pujés algú. ¡Ah! deu ser lo senyor; y 'm renyará perque encara no só fora. Quan ell vé li agrada trovar la torre desocupada. Avuy m' he entretingut una mica massa. Ja es aquí.

ESCENA II

TOMAS, MARIA, ALBERT, *per la porta del fondo*

MARIA   Ja hi som.
TOMAS   ¡Ah!
MARIA   ¿No 'm coneix, Tomás?
TOMAS   Prou.
ALBERT   Y á mi també.
TOMAS   Ja ho crech.
MARIA   Però sens dubte no 'ns esperava.
TOMAS   No, no. És á dir, jo no esperava á ningú.
MARIA   Però, de veras, ¿no es veritat que al sentir

soroll ha cregut que anava á entrar algú altre?

TOMAS ¡Qué li diré! ja veurá...

MARIA Tingui, Tomás. Li dona una moneda

TOMAS Senyora... Escusantse

MARIA Prengui, home; compri alguna cosa pe 'ls seus nens. Sols li exigeixo que sigui reservat, que no digui á ningú que 'ns ha vist entrar, que fassi lo mateix que hauría fet si no haguéssim vingut.

TOMAS Que haurá pres la moneda ¡Oh, donya María! ja sab que jo l'aprecio.

MARIA Sí, sí, ja ho sé.

TOMAS Y á vosté també, don A'bert. ¡Com que fa tants anys que habita á la casa dels senyors! Créguim. que de veras l'aprecio molt.

ALBERT Gracias, Tomás.

TOMAS Bé, donchs, ¿qué volen que fassi?

MARIA En primer lloch no pensi rés de mal.

TOMAS ¡Vol callar!.. No 'n penso may de mal; ni sisquera del senyor.

MARIA En según lloch, indiquins una habitació desde la qual poguém anar á la porta del carrer sense necessitat de tornar á passar per aquí.

TOMAS Aquella. En aquell quarto hi ha una porta que dona á la galería; la porta no més se tanca per la part de dins. Desde la galería 's baixa al jardí per una escala de ferro, y un cop al jardí se 'n van fins á l'enreixat abont hi ha l'entrada gran.

MARIA Esta molt bé.

TOMAS ¿Qué volen més?

MARIA Ara retiris, Tomás. ¿No té costum de retirar-se á aquestas horas?

TOMAS Ja hauría de ser á casa.

MARIA Donchs, vágissen y cuidado en dir rés á ningú; ni á la seva dona.

- TOMAS** ¡Oh! á la dona may li dich res de tot aixó que veig aquí.
- ALBERT** ¿Cóm s' entén?
- MARIA** Li he exigit, com á primera condició, que no pensi mal.
- TOMAS** No 'n penso may de mal, no senyora.
- MARIA** Retiris y tanqui.
- TOMAS** ¿Qué 'ls tanqui?
- MARIA** Sí, he me. tanqui. ¿No li he dit que fés lo mateix que faría si no 'ns hagués vist?
- TOMAS** ¿Pero volen que 'ls tanqui?
- MARIA** Sí, la entrada gran, y primerament la porta de la torre.
- TOMAS** ¿Y cóm podrán sortir? No més podrán baixar al jardí per la porteta de la galería; pero, del jardí. ¿cóm ne sortirán?
- MARIA** Vos' é no se 'n cuidi. Tánquins. Li dona un' altra moneda.
- TOMAS** Bueno, t'ueno; ho faré tal com vosté m' ho mana: pero ho trobo estrany.
- MARIA** Li suplico, Tomás, que 'ns deixi aviat.
- TOMAS** Al punt. Se dirigeix á la porta del fondo girantse de quan en quan. Sí, sí, ja me 'n vaig. Al arribar á la porta se gira y diu: Que passin bona nit.
- MARIA** Bona nit, Tomás. Tomás se 'n va per la porta del fondo y la tanca.

ESCENA III

MARIA, ALBERT

- ALBERT** Y té ¿vol fer lo favor de dirme qué significa tot aixó? Li juro que no ho comprench.
- MARIA** ¡Ja ho crech!
- ALBERT** A quèix dematí he rebut una tarjeta de vosté en la qual me deya que aquesta tarde no 'm moqués de casa fins que voste hi anés á trobarme.

- MARIA Just.
- ALBERT Aquesta tarde m' he esperat ab impaciencia y fa poch rato vosté ha comparegut y m' ha dit:—Vingui ab mí.
- MARIA Y vosté m' ha cregut desseguida.
- ALBERT A pesar de saber vosté que á aquesta hora he de acudir á una cita.
- MARIA Tant ho sé que jo mateixa li vaig donar per encárrech de la estimada de vosté.
- ALBERT Per tal motiu no he vacilat en créurela.
- MARIA Y ha fet molt bé.
- ALBERT Hem sortit de casa, hem pujat á un cotxe y hem vingut cap aquí.
- MARIA Y ja hi som, gracias á Deu.
- ALBERT En vá, durant tot lo camí, li he anat preguntant la causa de tal misteri. Vosté 'm responia:—Seguexi y calli; tot ho sabrá més tart.
- MARIA Y ho sabrá; ja ho crech que ho ha de saber.
- ALBERT ¿Ara?
- MARIA D' aquí á un ratet.
- ALBERT ¿No puch acudir avuy á la cita?
- MARIA Avuy, no.
- ALBERT ¿Y un altre día?
- MARIA Segons; es á dir, tampoch.
- ALBERT ¿L' Emilia s' hi oposa?
- MARIA No, no, de cap manera.
- ALBERT ¿Donchs, qui?
- MARIA Vosté mateix s' hi oposará.
- ALBERT Impossible.
- MARIA Ja ho veurá.
- ALBERT ¡Per Deu, li suplico, tréguim d' aquest mar de confusions! ¿Ha volgut vosté jugar ab mí?
- MARIA No jugo may ab ningú, y menos ab una persona tan formal com vosté.

- ALBERT Esplíquim, donchs, tot aixó que no comprench.
- MARIA Escolti, Albert, vosté té una vena als ulls.
- ALBERT ¿Jo?
- MARIA Y jo li vull treure. L' Emilia no es lo que sembla; li dich en confiansa; ara vosté no 'm comprometi.
- ALBERT ¿L' Emilia no es lo que sembla?
- MARIA No; ja veu si jo tinch motius de conéixela profundament; só la seva més íntima amiga.
- ALBERT Es veritat.
- MARIA Donchs, bé; l' Emilia está jugant ab vosté; l' enganya.
- ALBERT Dispénsim; no la crech.
- MARIA Per aixó li he escrit la tarjeta aqueix dematí, per aixó he anat á buscarlo aquesta tarde; vull que vosté hi vegi clarament.
- ALBERT Pero ¿per qué hem vingut aquí?
- MARIA Perque aqui es lo lloch de la cita.
- ALBERT Ab molta ansietat Parli, parli.
- MARIA Ab molt de misteri L' Emília té un amant.
- ALBERT ¡Oh!
- MARIA Y avuy, dintre una estona, ell y ella s' han de veure aquí. ¡Oh! ¡si vosté no sab de lo qu' es capás l' Emilia!
- ALBERT María, María, vosté m' está clavant un punyal al cor; vosté 's complau en martiritzarme. ¡L' Emilia té un amant! No pot ser; no pot ser; lo llenguatje que usa ab mí no es fals; ella m' estima, m' adora, y sols vosté es la que m' enganya.
- MARIA ¡Ignocent! ¿Y si li dich que jo conech al amant?
- ALBERT ¿Vosté?
- MARIA Per aixó l' he portat aquí, perque vull que vosté 's convensi de tot, perque no vull que

la meva amiga 's burli de vosté. Créguim, abandoníla pera sempre.

ALBERT Impossible; l' estimo massa.

MARIA ¿Y si li provo tot lo que li dich?

ALBERT ¡Oh! en tal cas...

MARIA ¿Me jura que en tal cas l' abandonaré, que may més se recordaré d' ella?

ALBERT Li juro. Tant com ara l' estimo, la desprenciaré llavoras.

MARIA Aixís lo vull sentir.

ALBERT Pero próvimho, próvimho aviat.

MARIA Tingui una mica d' espera. Interinament entrém en aquell quarto que 'ns ha indicat en Tomás; nos tancarém per la part de dins, y desd' allí podrém veure y sentir tot lo que passi aquí.

ALBERT ¿Y vosté creu?

MARIA Que s' acosta l' hora de la cita, y que 'ls dos amants no han de faltarli.

ALBERT ¡Oh! estich exasperat.

MARIA Aixó sí, ni un crit, ni una senyal de que nosaltres som aquí, vegi vosté lo que vegi.

ALBERT No tingui por.

MARIA Jo no 'l deixaré á vosté, y fassi sols lo que jo li digui. Sols usant de moltíssima prudencia 'm pagaré 'l favor que li faig.

ALBERT Aném, aném.

MARIA Aném, sí. Si convé, per la galeria podrém baixar al jardí, y desd' allí sortir quan vosté estigui satisfet d' haver escoltat prou.

ALBERT ¿Y si no vé ningú?

MARIA Passarém tota la nit passejantnos y contemplant las estrellas. Pero no tingui por; no faltarán.

ALBERT ¡Ah! ¡Emilia! ¡Emilia!

MARIA Aném; que 'm sembla que sento soroll á l' escala. Se'n van per la porta que 'ls havia indicat en Tomás, y la tancan quan han desaparegut.

ESCENA IV

EMILIA

(L'escena permaneix sola y fosca per un curtíssim moment. Després se sent obrir la porta del fondo, y apareix per ella l'Emilia, portant un candelero ab candela encesa. Avansa detenintse á cada pas y girant lo cap tot sovint mirant á tot arreu Després deixa lo candelero demunt de la taula.)

¡Quína soletat! Aquesta soletat me fa mal. ¡Tinch una pór! .. Me sembla que vaig á cometre un crím. ¿Y acás no he comensat á cométrel? Jo dono 'l primer pas en fals y no goso alsar lo cap, y sento una tremolor que may havia sentit, y 'm sembla que tot lo que 'm rodeja no mes te veu per acusar-me. Pausa curtíssima, durant la qual l'Emilia está angustiosa. Estich per entornármem. ¿Ès possible? ¿hi só á temps? potser sí. Dona alguns passos ab decisió cap á la porta del fondo, pero de repent se detura Sento soroll, trepitj; ell deu arripar. Escolta mes. No sento res; la meva imaginació m' havia enganyat. Però encara que no vingui ara, vindrá d'aquí á un moment, y si fujo lo trobaré á l'escala, á la porta, al carrer, y 'm detindrà y m'obligará á complirli la meva paraula, y 'm recordará las meas miradas d'amor, las meas promesas... ¡Oh Deu meu! ¡Deu meu! no só á temps á tornar enrera, y encara que hi fos, encara que volgués, no tinch forsas pera ferho, me sentho defallir, no 'm puch moure d'aquí, no puch ni sisquera tenirme drete.

Vacilant s'assenta en una cadira. Pausa curtíssima. ¡Oh! la María, la meva amiga te la culpa de tot, ella m'ha donat la empenta cap al mal camí. ¿Per qué l'he cregut? Jo vivía desgraciada, però

al menos ab la consciencia tranquila, y are no li tinch, ni potser li tindrè may mes. Pero no, no ha sigut tota la culpa de la María, l' Albert també n' hi te part. ¿Per qué 'l vaig coneixe? ¿per qué l' Enrich va portarlo á casa? ¿per qué l' Enrich no m' estima, y en cambi m' estima l' Albert? ¡Oh! me perdo en un mar de pensaments tumultuosos... ¡Deu meu! ¡Deu meu ¿per qué no 'm vaig morir si havia d' arribar á ser tan desgraciada? Plora ab lo cap entre las mans. Pausa. Després refentse y girantse á un cantó y altre. Donaría qualsevol cosa perque l' Albert no comparegués á la cita. Ja es molt tart y potser no vindrá. Fa una hora que m' espero. ¡Una hora!... no tant; l' angunia m' ha allargat lo temps. Tant se val, jo m' entorno. Una tremolor estranya no 'm deixa caminar, pero no hi fa res, m' aniré apoyant per las parets y aixís no cauré. Aném, aném. Se dirigeix cap á la porta del fondo y 's torna á deturar de repent. Ara sí que sento que algú obra la porta de l' entrada; ara sí que l' imaginació no m' enganya. ¡Es ell!, es ell! ¿L' estimo de veras? Ahir encara 'm semblava que sí, y avuy... no ho sé. Transició. Apaguém lo llum. Me 'n dono massa vergonya de que ell me vegi aquí. Apaga 'l llum. Escoltant. Ja puja. Li agafaré las mans per que no encengui cap misto. Se coloca al mateix eostat de la porta. Ab veu molt baixa. Ja es aquí.

ESCENA V

EMILIA, ENRICH, *á palpentas per la porta del fondo.*

ENRICH

Ab veu molt baixa. ¡Angel meu!

EMILIA

Agafantli desseguida la ma. Só aquí, Albert, só

aquí; ja fa temps que l' espero.

ENRICH

Al sentir una veu que no esperava fa un moviment de sorpresa. y, com si 's volgués desfer de la estreta de ma exclama: ¿Eh?

EMILIA

Agafantlo més fort y pensant que va á encendre 'l llum. Apelo á la seva generositat, al amor que diu que 'm te, perque respecti la meva vergonya. No encengui 'l llum; deixim parlar y després fassi 'l que vulgui. Ja sab que te 'l meu honor á las sevas mans.

ENRICH

Refet ¡Ah!

EMILIA

Han avansat una mica cap al prosceni. Escolti, Albert, escolti y perdonim avans d' escoltar-me. Impulsada p' el despit que 'm produhía la conducta del meu marit, instigada per la meva desgracia, vaig escoltar las tentadoras paraulas de vosté, vaig creure que l' estimava y que vosté m' ofería la felicitat. Cega, sense saber lo que feya, vaig concedirli aquesta entrevista y vaig abandonar tot lo meu pervenir en mans de vosté. Ara conech que en lloch de la felicitat hi trovo 'l remordiment, que só mes desgraciada que avans y que 'm moriria aviat de vergonya y d' horror si seguís per aqueix camí. Albert, perdonim, deixim; no 's recordi may mes de mi, siga generós; vull ser honrada, vull anar ab lo cap alt, no vull enganyar al meu marit. Ja sé qu' ell m' enganya, que no m' estima, que 'm fa patir; però aixó son comptes qu' ell arreglará ab la seva conciencia; y á més no perque ell es culpable jo tinch dret de serho. Deixim, donchs, li suplico oer lo mes sagrat que hi haja per vosté, deixim tornar á casa y ser fidel al meu marit; no 'ns vulgui condemnar á penas horribles, molt més horribles y més sense remey que las que m' han aba-

tut fins ara. Donémnos la darrera despedida y júrim que may més intentaré parlar-me, ni sisquera véure'm. Pensém que tot ha sigut un somni, y aixís podrém anar ab lo cap alt per lo camí del deber, en lloch d' anar arrossegats per lo camí de la culpa. Créguim, no hi ha satisfacció comparable ab la satisfacció íntima que 'ns produheix lo compliment del nostre deber, ni hi ha pena més gran que la que 'ns produheixen las nostras propias faltas. Y es que aquella satisfacció es lo premi que Deu nos envía per medi de nostra consciencia, contenta de nosaltres, y aqueixa pena es lo cástich que 'ns envía Deu també per medi de nostra consciencia irritada contra nosaltres. A mes, Albert, no es solament lo deber que 'm fa parlar aixís y 'm fa retrocedir en lo camí que havíam comensat; es també l' amor que sento p' el meu marit. Sí, Albert, ja sé que á vosté 'l deu mortificar molt aquesta confessió, pero la meva sinceritat m' obliga á ferla. Jo 'm creya que havia deixat d' estimar al Enrich, y ara m' he convenut, me convenso de que me l' estimo encara. Mentres solament ell era 'l culpable, jo 'm creya aborrrirlo y estimarlo á vosté, pero ara que també só culpable jo, me 'n adono de que havia sigut un engany de la meva imaginació l' amor per vosté y de que en cambi l' amor per l' Enrich sols estava adormit y ara s' ha despertat potent com en los primers temps de nostre matrimoni.

ENRICH

Ab emoció ¡Emilia!

EMILIA

Ab gran sorpresa ¡Aqueixa veu!

ENRICH

Só jo, ¿no 'm coneixes encara? Encenent lo llum

- EMILIA ¡Enrich! Fent un pas enrera y tapantse la cara ab las mans
- ENRICH ¿Tu aquí?
- EMILIA ¡Perdó!
- ENRICH Explicam tot lo que he sentit. ¿Ab qui parlavas? es á dir, ¿ab qui 't creyas parlar?
- EMILIA Però, avans, dígam per quin motiu has vingut tu. ¿Sabías que jo era aquí?
- ENRICH No.
- EMILIA Donchs, ¿qué venias á fer?
- ENRICH Hem sigut víctimas d' un engany.
- EMILIA No comprench lo que está passant.
- ENRICH Tu venías per un' altr' home,
- EMILIA Tu per un' altra dona.
- ENRICH Tu mateixa ho has declarat.
- EMILIA Pero ho he declarat empenedida, plena de remordiment; ho he declarat exposante l' estat del meu cor, las lluytas que en ell s' hi trabavan; t' ho he declarat, en fí, confessante que t' estimava, que t' estimo. Y mon llenguatge ha sigut tan fill de la veritat, que t' ha conmogut, fins á tal punt que he sentit en mas mans cáure las llágrimas que, potser sense que te 'n adonessis, sortían dels teus ulls.
- ENRICH ¡Es cert! ¡es cert!
- EMILIA Tu, en cambi, al entrar, has exclamat: *¡ángel meu!* y no pots negar que tals paraulas no me las dirigías á mí, per que tu mateix has confessat que no 't pensavas trovarme en aquest lloch.
- ENRICH ¡Emilia!
- EMILIA Tu mateix t' has agafat y no sabs com sortirten.
- ENRICH ¡Per Deu!
- EMILIA *¡Ángel meu!* ¡A véure! ¿quí es aqueix ángel al qual venías á buscar plé d' amor y d' entusiasme?

- ENRICH Fésme un favor, t' ho suplico; no'm parlis més d' aixó, perque, francament, no sé qué respondre't. Creu que m' arribas á avergonyir. Després de la franca declaració que ha sortit dels teus llavis, plena de sentiment, de veritat, d' un talent exquisit, que jo desditzadament encara no havia sabut descobrir en tu, me sento realment avergonyit, al mateix temps que profundament conmogut.
- EMILIA ¡Enrich!
- ENRICH May m' havia trovat en l' estat moral en que ara'm trovo. Sento que m' has dominat, qu' estich empetitit, y reconech, Emilia, qu' ets molt superior á mí, que no't mereixo.
- EMILIA ¡Ah, Enrich! ¡Enrich! aqueixa confessió teva quasi compensa totas las penas que m' has fet passar fins ara.
- ENRICH Sobtat y com escoltant Calla, escolta.
- EMILIA ¿Qué?
- ENRICH ¿No sents remor de passos?
- EMILIA En efecte. ¿T' has deixat oberta la porta de baix?
- ENRICH Crech que sí.
- EMILIA Pujavas adelarat, y, sens adonárten, l' has deixat oberta.
- ENRICH Després l' hauria anat á tancar.
- EMILIA Y ara sens dubte puja algú.
- ENRICH ¿Quí's pot atrevir?
- EMILIA Ja es aquí.

ESCENA VI

Los mateixos; MARIA, pe 'l fondo

- MARIA Entra rihent ¡Ja, ja, ja, ja, ja! ¡Quín quadro!
- EMILIA Ab gran sorpresa ¡María!

- ENRICH   També ab gran sorpresa   ¿Vosté aquí?
 MARIA   Jo mateixa.   ¿Y vosaltres? ¿qué féyau aquí?
               ¿teníau una cita d'amor?
- EMILIA   ¡Ah!
- ENRICH   ¿Una cita?
- MARIA   No vull dir que vosté tingués una cita ab
               un' altra dona, ni tu ab un' altr' home;
               aixó ja supeso que no; vull dir senzillament
               si teníau una cita d'amor vosaltres dos.
- EMILIA   ¿Nosaltres dos?
- MARIA   Es clar; os veig reunits aquí ab aqueix mis-
               teri .. Però no hi havia necessitat que vin-
               guésseu á la torre; vosaltres ray que teníu
               llibertat devant de la llei y devant de la
               moral pera reuniuvs á solas á tot arréu.
               Vosaltres tres ray, que en lloch de saltar esti-
               mant os molt, cumpiu ab lo món, ab Déu
               y ab vosaltres mateixos. Per lo tant, no hi
               veig cap necessitat de que vinguéu á la
               torre, podent quedarvos á casa; á no ser
               que per gust vinguéu aquí; però, franca-
               ment, ni 'l temps ni l' hora son á propósit
               per venir.
- EMILIA   ¡María!
- ENRICH   ¿Y vosté? ¿per qué vé aquí?
- MARIA   Perque sabia que vostés hi eran y vinch á
               trovarlos.
- EMILIA   ¿Sabías que nosaltres hi eram?
- MARIA   Sí.
- ENRICH   ¿Tots dos?
- MARIA   Ab molta intenció   Vosté al menos. Sabía de
               cert que vosté no saltaria á la cita.
- ENRICH   ¿A la citar
- MARIA   A la cita ab la seva senyora, que es més
               digna y més honrada que vosté y á la qual
               vosté no mereix.
- ENRICH   ¡Eh! poch á poch... potser ella també es
               culpable.

EMILIA

¡Enrich!

MARIA

¿Culpable ella? ¡Diu qu' ets culpable! Sá-piga, senyor marit, que pot anar ab lo cap ben alt; sá-piga que vosté ha sigut en aquesta ocasió una mica tonto, bastant tonto, per que no ha comprés que una dona ó duas donas han jugat ab vosté.

ENRICH

¡Eh! ¿qué diu?

MARIA

Aixó sí, ab fí de bé, y per lo tant la broma es perdonable.

ENRICH

Espliquis.

MARIA

La Emilia ha vingut aquí pera sorpéndre'l á vosté.

ENRICH

Girantse á la Emilia ¿Es cert?

EMILIA

María toca ab lo colze á Emilia sense que l'Enrich se'n adoni
Es cert.

ENRICH

¿No venías per rés més?

EMILIA

Per rés més.

ENRICH

Donchs, ¿y aquell nom que has pronunciat?

MARIA

Ha sigut un ardit per ferli agafar celos.

ENRICH

Just.

MARIA

Pera que vosté patís una mica la mateixa mala'tía que vós é li fá patir tant; pera que vosté 's convencés dels perils á que la esposa ab la criminal conducta de vosté; pera que vosté comensi á obrir los ulls á la rahó y procuri vigilar la honra propia que estaria amenassada si la Emilia no tingués tant enteniment com té.

EMILIA

Es cert.

MARIA

De totas maneras posis en guardia, vull dir, esmenis, perque si la Emilia avuy té enteniment demá pot no tenirne y llavoras vosté tindria la culpa de las desgracias que podrían sobrevenir.

ENRICH

Donchs ¿y aqueilas llágrimas?

MARIA

Fingidas.

EMILIA

Fingidas.

- ENRICH   ¿Y aquella turbació, aquell esglay?
- MARIA   Tot fingit.
- ENRICH   ¿De veras?
- MARIA   ¿No sab que las donas sabém fingir molt bé?
- ENRICH   Mirantla ab molta intenció ¡Ah! sí, sí, sí, n' estich convensudíssim.
- MARIA   Ja que n' está tan convensut, y ho crech, á veure si aquesta llissó li ensenyará á no deixarse enganyar per donas que fingeixen amor y no 'l senten.
- ENRICH   Y en veritat hi ha donas que la saben molt lla ga.
- MARIA   Si no que vostés son tan babaus que basta que unas faldillas los afalaguin, s' ho creuhen tot y perden lo món de vista.
- EMILIA   Enrich, ningú t' estimará com jo.
- MARIA   Ningú.
- ENRICH   De manera que l' Albert no sab res de lo que ha passat.
- MARIA   Ni una paraula.
- ENRICH   ¿Heu usat del seu nom sens advertirli res?
- MARIA   Sens advertirli res.
- ENRICH   Mal fet.
- MARIA   ¡Qué vol que li digui! pera salvarlos á vostés havém cregut que tots los medis son disculpables.
- ENRICH   ¡M' havían fet agafar una rabia contra ell!
- MARIA   Y 'l pobre ¡tan ignoscent que n' está!
- EMILIA   ¡Tan ignoscent!
- MARIA   Jo era á casa y ell ha comparegut com de costúm á passar una estoneta, hem enrahnat de vosaltres y abunda en las mateixas ideas que jo, respecte á aqueix particular.
- ENRICH   ¿En las mateixas ideas?
- MARIA   Sí, creu que vosté 's porta molt malament y que deuría reformarse.
- EMILIA   Y després se 'n ha anat de casa l' Albert y tú has vingut.

- MARIA No, li he suplicat que vingúes á acompanyarme y l' he deixat abaix al carrer esperantme.
- ENRICH ¿Perqué no pujava ab vosté?
- MARIA Ab molta intenció ¿No sab que jo devia pujar sola?
- EMILIA ¡Ah! l' Albert es abaix.
- MARIA Ja hauria pujat, pero no sabia que estessiu en disposició de rébre'l.
- ENRICH Pero ara podria pujar. Vaig á avisar'l.
- MARIA No, bastará que li fassi una senyal pe'l balcó.
- ENRICH Com vosté vulga.
- MARIA Aix's estém convinguts. L' Enrich va al balcó l' obra y fa una senya cap á fora. Mentrestant la María y l' Emil a enrahonan ab veu baixa.
- EMILIA ¡Y jo que 'm creya que volías pérdre'ns!
- MARIA Volia salvarvos
- EMILIA ¡Gracias, María!
- MARIA ¿Podías suposar que jo fos tan dolenta?
- EMILIA ¡Ah! ¡perdóna'm!
- ENRICH Tornant del balcó Ja m' ha vist y ja m' ha entés.
- MARIA Al moment será aquí.
- ENRICH No li digueu res, sobre tot, de lo que ha passat.
- MARIA Es clar.

ESCENA VII

Los mateixos, ALBERT, per la porta del fondo

- ALBERT Desde la porta ¿Se pot passar?
- ENRICH Endevant, home, endevant.
- ALBERT ¡Senyoras! Saludant respectuosament
- EMILIA ¡Albert! També saludant
- MARIA Me sembla que no l' hem fet esperar gayre.
- ALBERT No.

- ENRICH   ¡Si sapiguessis quina bromada hem fet!
- ALBERT   ¿Vosaltres?
- ENRICH   Es á d. r, ellas.
- ALBERT   ¡Ah! ellas.
- ENRICH   Jo he sigut la víctima.
- ALBERT   ¿Tú?
- ENRICH   Y potser m' hi ha acompanyat algú altre.
- ALBERT   ¿Qui?
- ENRICH   Algú altre que ni ménos s' ho pensa.
- MARIA   Enrich...
- ENRICH   Te rahó, es un secret.
- ALBERT   ¡Ah! un secret Donchs lo respecto.
- ENRICH   Pero, home, sembla que estás tot parat, fins trist.
- ALBERT   Home, aviat estaré esp'icat. Fa poch temps he rebut un telégrama de la meva cunyada, y m diu que 'l meu germá está malalt de gravetat.
- ENRICH   ¿En Lluís? ¿'o que está á Valencia?
- ALBERT   Sí.
- EMILIA   ¡Quant ho sento!
- ENRICH   ¡Y jo també!
- MARIA   Sí, ja recordo que vosté m' ha dit pe 'l camí lo del telégrama.
- ALBERT   He determinat, donchs, anarme'n inmediatamente cap á Valencia, y en vista de las circunstancias passaré allí una llarga temporada.
- MARIA   Es molt natural.
- ENRICH   Pero no cal que sigui una temporada tan llarga.
- ALBERT   Sí, tinch un pensament que ja t' explicaré.
- EMILIA   ¿Y quán vol marxar?
- ALBERT   ¿No ho he dit? inmediatamente; ab lo tren que surt á las vuyt de la nit. Tinch d' anar á casa, tinch d' arreglar la maleta, y per lo tant no puch pérdre temps.
- ENRICH   ¿De veras te 'n vas aviat?

ALBERT Adéu, Enrich; ja t' escriuré Donantse las mans
 ENRICH Sí, home, sí, enrecórdate'n.
 ALBERT Dona la má á Emilia Emilia, estiga bona.
 EMILIA Estiga bó, Albert.
 ALBERT A María Senyora, he tingut molt de gust
 en coné xela y sápigá que en mí sempre
 tindrà un amich y un servidor.
 MARIA Moltes gracias.
 ALBERT Estiguin bons.
 ENRICH Esdré: t que t'acompanvaré fins á la porta.
 L' Albert se'n va per la porta del fondo, després d' haver
 saludat desde ella. L' Enrich surt ab ell.

ESCENA VIII

MARIA, EMILIA

EMILIA ¡María! ¡María! ¡germana meva! may sabré
 com agrahirte, com pagarte el favor que
 m' has fet.
 MARIA Ja veus si podías tenir confiança en mí.
 EMILIA Has salvat la meva honra, has corretgit al
 meu marit, m' has tornat la felicitat.
 MARIA Calla, que l' Enrich torna.

ESCENA ULTIMA

MARIA, EMILIA, ENRICH

ENRICH ¡Pobre xicot! la fatal noticia 'l té trastornat.
 EMILIA Son dos germans que s' estiman molt.
 ENRICH Lo mon está p é de contrastis. ¡Veyéu! ara
 l' Albert está trist y nosaltres estém alegres.
 MARIA Molt alegres.
 ENRICH ¡Emilia del meu cor! Abrassantse

- EMILIA   ¡Enrich de la meva vida! ¡Si sapiguessis
quant t' estimol
- ENRICH   Perdónam, olvida todas las meas faltas; jo
't prometo repararlas. Jo t' asseguro que
sabré ferte di xosa.
- MARIA   Vetaquí qu' hem conjurat la tempestat y
que no 's veu ni un sol núvol al cel.
- ENRICH   ¡Jo tenía la felicitat á casa, y me 'n anava á
buscarla fora!
- EMILIA   ¿No ho veus? ¿per qué no hem de ser sem-
pre ditxosos aixís?
- ENRICH   Desde avuy, Emilia, vida nova.
- MARIA   A veure si durará 'l bon temps. Sobre tot,
Enrich, tingui present que l' home quasi
sempre té la culpa de las faltas de la seva
dona. Si ell no l' empeny, generalment
ella no cau.   Quadro. L' Emilia y l' Enrich permanei-
xen abbrassats. Maria 'ls contempla ab satisfacció. Cau lo teló.

FI DE LA COMEDIA